

anul I, nr. 1, mai 2007

Zoom

Revistă apărută sub patronajul Facultății de Litere,
Universitatea Transilvania Brașov

▶ **INTERVIU**

Ana Blandiana

▶ **MEMENTO**

Gheorghe Crăciun

▶ **ANCHETĂ**

Eu, cititorul

CUPRINS

ÎN LOC DE PREFATĂ

Onorurile

1

ZUM ZET

Privire de ansamblu

2

TÊTE - À - TÊTE

Ana Blandiana — Nevoia de poezie

3

PRIORITATE IMAGINAȚIEI!

Dintr-o lume fără simboluri, către Tată — Delia Mihai

5

Oops — Roxana Oprean

6

CUVÂNTUL SUB LUPĂ

Între tabu și provocare — Maria Bungău

8

Iubirea-ură sau neînțelegerea amară a solitudinilor —

Raluca Garcea

9

ZOOM

Non-simț — Elena Pașca

11

Ziduri și oglinzi — Maria Ghiurțu

12

MEMENTO

Și totuși... — Elena Luca

13

Amintitri — Adriana Bărbat, Elise Wilk, Claudia Crețu,

Mihaela Murariu

14

Însemnări ale unei conștiințe monstruoase —

Gheorghe Crăciun și obsesia scrisului

16

Dicționarul lucrurilor mici — Cozmina Ilie-Preoteșcu,

Elise Wilk

17

ZOOM

Teorii. Ecuatii. Concluzii. — Valentin Biru

18

Vecinii — Mircea Voicu

19

LUMEA PE VERTICALĂ

Mircea Voicu, Aneta Cățean, Camelia Budeanu,

Vlad Drăgoi, Coralia Adriana Benescu

20

DIN ARHIVE

Grigore Cugler — Drumul dragostei

22

ILARIADA

Din scoici

23

DE-AMORUL ARTEI

Cârțițe și mafioți — Vlad Drăgoi

24

În balans — Elena Pașca

25

ANCHETĂ

Eu, cititorul

26

ZOOM Z

REDACTOR ȘEF:

Elena Pașca

REDACTOR ȘEF

ADJUNCT:

Maria Ghiurțu

SECRETAR

DE REDACȚIE:

Maria Bungău

COLECTIVUL DE

REDACȚIE:

Simona Cam

Vlad Drăgoi

Elena Luca

Delia Mihai

Ioana Pop

TEHNOREDACTOR:

Bogdan Marius Scalco

CORECTURĂ:

Ioana Pop

Anamaria Runceanu

COLABORATORI:

Adriana Bărbat

Coralia Adriana Benescu

Valentin Biru

Alice Butnaru

Claudia Crețu

Raluca Garcea

Cozmina Ilie-Preoteșcu

Mihaela Murariu

Roxana Oprean

Mircea Voicu

Elise Wilk

MULȚUMIRI SPECIALE:

Rodica Ilie — coordonator

Carmen Andrei

Liliana Jighira

Ana-Maria Vătămanu

Tipar realizat la

S.C. TIPOTEX S.A. - Brașov

Tel. 0268/410856.

Tipotex SA
Imaginea care ți se înTIPĂREȘTE

Onorurile

Ne-am putea face foarte bine că plouă, sărind peste introducere, fiindcă am fi preferat un editorial ca toate editorialele, aleatoriu ca direcție de reflecție, compus din comentarii extrase relativ lejer dintr-un set de constatări de impact, demne de a fi duse la moară.

Dar tradiția ne determină să începem cum ni s-a imprimat nouă în tărtăcuță că se începe: cu ceva precizări, ca să înregistreze legenda cum am apărut din ceață și să priceapă unii și alții de ce vrem să comitem astfel de acte de scrijelire, cât și ce fel de propuneri avem.

Ar cam trebui, în consecință, să ne cântărim și să ne aproximăm calificativele, cuvintele cu tentă descriptivă. În cazul în care ar fi luată prefața drept manifest, vai și amar de noi dacă ne fentează marja de eroare a înțelegerii; ne-om trezi cu vreun afiș de-un stânjenitor derapaj, lipit pe vitrină.

Sinceritate? Hmm... da, sinceritate: nu vrem nici să ne dăm în spectacol, nici să dăm pe spate de serioși. Dacă alternăm, s-ar putea să fim rezonabili.

N-am putea fixa un motiv precis pentru care am purces la scriere destinată uzului public. Nu din plictiseală (mă săturasem să caut pantofi prin Brașov, ca să ajung la concluzia că vara asta o să umblu tot în adidași), nu din interes imatur (o să fiu simpatizat

de profi, o să-mi meargă buhul și o să-mi asigur nițică favorizare), nu din pură pasiune (inspirația îmi pulsează prin pori în fiecare secundă, nu mai pot respira dacă nu concep ceva artistic), nu din prea multă mândrie (mormane de talent nearat, păcat să crească buruienile pe el), nu din conștiinciozitate difuză (puțină dezintoxicare de net, dar în seara asta intru să mai lămuresc ceva pentru revistă), nu din alte pretenții de soi...

Se înțelege însă că ne face o deosebită plăcere să contribuim la manifestările locale, pivotând în jurul dorinței de a scrie. Inițiatori în curs de inițiere, sperăm să nu facem mult zumzet pentru nimic, ci să focalizăm niște puncte de interes preferabile, pe ici pe colo nevrălgice.

Colaborarea, pe filiala căreia putem recruta textele voastre, ne va ajuta să ne menținem zgubilitici în peisaj. Propunerile noastre pentru teme de dezbatere așteaptă trepidând idei din partea voastră,

pentru a se plia finisate între coli.

Nu încercăm să vă insinuăm câștigurile investițiilor temporale, cerebrale sau de alt gen, atașate revistei noastre, pentru că aveți o conștiință trecută deja prin câteva ape și prin foc. Cât despre noi, ne mândrim inofensiv, renunțând în același timp la profituri odată cu jind visate, împachetate acum și etichetate — „a se păstra pe o insulă pustie”. Ne mulțumim cu doza de recompensă interioară, care ne regenerează, să ne fie de folos!

Așadar, ca urmași ai unor generații aproape noi, propovăduitori fără acte ai celor ce-au fost înainte ca noi să fim ceea ce suntem, ne-am ridicat de sub cenușă, trăgând de coada unei păsări Phoenix anonime, smulgându-i niște pene cu care sperăm să planăm până pe meleaguri ceva mai sigure.

Semnat,
noi, cei din linia întâi

Privire de ansamblu

În zilele de 29 și 30 ale lunii martie s-a desfășurat la Brașov a doua ediție a Colocviului Național Universitar de Literatură Română Contemporană, eveniment realizat de Facultatea de Litere din cadrul Universității Transilvania, cu sprijinul acordat de Consiliul Județean Brașov și Consiliul Local Brașov. Dacă prima ediție i-a avut în centru pe Emil Brumaru și pe Mircea Horia Simionescu, de această dată tema s-a concentrat în jurul operei poetice a Anei Blandiana și a operei în proză a Gabrielei Adameșteanu, cele două scriitoare fiind și invitatele de onoare ale Colocviului.

Într-un „mediu în care te și simți intelectual”, după cum recunoștea Ana Blandiana, respectiv Aula Universității „Transilvania”,

programul nici nu putea fi decât unul foarte riguros și concentrat. În ziua deschiderii Colocviului, după cuvântul decanului Facultății brașovene, conf. univ. dr. Andrei Bodiu, au urmat **confesiunile de autor** ale celor două scriitoare. Această zi a continuat cu **sesiunea studenților și masteranzilor**, iar ziua de vineri a început cu **sesiunea profesorilor**. Au avut loc și două dezbateri cu tematici diferite, *Lectura poeziei, azi* și *Experiment și/sau poveste în proza română actuală*, dezbateri la care au participat nu doar cele două invitate speciale, dar și Mircea Martin, Ion Pop, Cornel Ungureanu, Nicolae Oprea, Sanda Cordoș, Andrei Bodiu, Alexandru Mușina, Caius Dobrescu, Virgil Podoabă și mulți alții. Înainte de a pune însă punct acestei ediții, nu puteau lipsi întâlnirile speciale cu Gabriela Adameșteanu și Ana Blandiana, unde publicul a primit răspunsuri pentru curiozitățile de cititor.

După deschiderea propriu-zisă a Colocviului, Andrei Bodiu a prezentat poezia Anei Blandiana, iar Virgil Podoabă proza Gabrielei Adameșteanu, întârzierea acesteia din urmă conferindu-i celei dintâi prilejul unei mai lungi confesiuni.

Ana Blandiana s-a arătat entuziasmată de toate activitățile Colocviului, la care a participat în mod activ, fiind și o susținătoare

ferventă a studenților ce-și prezentau lucrările, declarând după încheierea sesiunii studenților că nu s-a simțit deloc intimidată, contrar temerilor pe care le avea.

Confesiunile de autor ale Anei Blandiana au constat în exprimarea concepției sale despre poezie. În acest sens, mărturisind că este mai inteligentă în scris, a citit eseul *Absența formei*, apărut în volumul *Calitatea de martor* (2003): *Mult înainte de a cunoaște sumara formulă călinesciană referitoare la poezie — sentiment sterilizat de tehnică — am simțit ca o fatalitate contradicția dintre sufletul și înfățișarea unei poezii, am simțit, mai precis, nevoia ca înfățișarea unei poezii să fie cât mai puțin epatantă, cât mai nesclipitoare și mai lipsită de podoabe, pentru a nu distrage atenția de la ceea ce îmbracă numai, de la ceea ce — în mod fatal și atât de adesea dezastruos — nu poate exista în afara materiei care se numește cuvânt. [...] În felul acesta, aproape sinucigaș, îmi permit să nutresc enorma iluzie de a mă sustrage definiției călinesciene. Am visat întotdeauna o poezie simplă, eliptică, aproape schematică, având farmecul desenelor făcute de copii în fața cărora nu ești niciodată sigur dacă nu cumva schema este chiar esența.*

O altă parte a confesiunilor de autor, cât și întâlnirea de la sfârșit, rezervată Anei Blandiana, a fost centrată pe modul în care contextul socio-politic de dinainte de 1989 a influențat opera autoarei. În ceea ce privește poezia sa, Ana Blandiana a declarat că după volumul de debut care a fost mutilat de către cenzură, fapt căruia nu i s-a putut opune, nu a mai acceptat să-i fie publicate

decât acele poezii de care cenzura nu se atingea. Proza Anei Blandiana, prea puțin cunoscută de către publicul larg, a reprezentat „un vehicul mai rezistent decât poezia”, după cum a declarat autoarea, reușind să contureze mult mai nuanțat anumite aspecte ale societății române din perioada comunistă.

Oportune au fost intervențiile Anei Blandiana în a corecta anumite interpretări date poeziei sale. Astfel, am aflat că dumneaei nu a scris niciodată poezii pentru copii, ci acele poezii ludice le-a scris pentru ea, negândindu-se la cititor, cum de fapt a scris și toate celelalte cărți ale sale.

În prezentarea prozei Gabrielei Adameșteanu, Virgil Podoabă a susținut, cu argumente specifice criticii fenomenologice pe care o practică, supremația romanului *Dimineață pierdută* între toate celelalte scrieri ale autoarei. Mărturisirile scriitoarei se pare că dezminț însă această supremație.

Printre altele, Gabriela Adameșteanu a povestit publicului despre faptul că rescrie romanul *Întâlnirea* publicat în 2003, încercând să schimbe structura poematică a acestuia într-o structură liniară, cursivă. În plus, romanul *Drumul egal al fiecărei zile* a fost acceptat de editura Gallimard și acesta va fi publicat în Franța în traducerea lui Alain Paruit.

Asemănător Anei Blandiana, **entuziasmul Gabrielei Adameșteanu a devenit molipsitor și pentru studenții și masteranzii participanți ai sesiunii, deși a precizat că s-a simțit poate prea omagiată**, din simplul motiv că nu este obișnuită cu manifestările de acest tip.

În schimb, spre deosebire de poetă, scriitoarea a recunoscut că scrie mereu cu gândul la cititor și la impactul cărții asupra acestuia. Gabriela Adameșteanu a făcut și câteva dezvăluiri ce aparțin laboratorului de creație, povestind despre existența reală a casei și a fotografiei din romanul *Diminea-*

ță pierdută, realitate ce a fost însă filtrată de propria-i imaginație

Dincolo de manifestarea oricărui spirit creator, dincolo de o comunicare extraordinară înfăptuită între scriitor și cititorul devenit mai mult sau mai puțin critic, în urma acestui Colocviu ideea existenței unui autor palpabil a fost puternic conturată. **Potențialitatea cititorului de a primi răspunsuri directe pentru neliniștile proprii lecturi și potențialitatea scriitorului de a veni în contact nemijlocit cu publicul său** sunt criteriile care contribuie la singularizarea acestui Colocviu în cadrul reuniunilor de gen. Din aceste motive, putem spera în transformarea într-o tradiție a Colocviului de Literatură Română Contemporană de la Brașov, așa cum s-a promis încă de la prima ediție.

*Ioana Pop
Simona Cam*

Nevoia de poezie

R: Unde se întâlnește omul Ana Blandiana cu artistul Ana Blandiana?

AB: În oglindă.

R: Cum simțiți și cum vă raportați dvs. la peisajul literar românesc contemporan ?

AB: Nu știu, în afara faptului că scriu în continuare, așa cum făceam și în urmă cu douăzeci de ani, ce trebuie să fac pentru a mă raporta la peisajul actual. Problema raporturilor aparține criticii. Dificultatea stabilirii raporturilor între generații vine însă, în acest context, din faptul că fiecare generație își are propriii critici care neagă aproape din principiu literatura celorlalte generații, dacă nu cumva refuză pur și simplu s-o citească. **În ceea ce mă privește continui să fiu nu**

numai scriitor, ci și cititor (întotdeauna am recunoscut că cel mai mare adversar al scriitorului din mine este cititorul din mine), inclusiv cititor al celor mai recentii autori. Mă bucur că sunt mulți (într-o lume în care ofertele sunt numeroase) și mulți dintre ei buni, interesanți și evident capabili să iasă din țarcul generației în largul istoriei literare.

●

R: Au existat autori, cărți sau întâmplări care v-au marcat decisiv destinul literar?

AB: Da, evident, ca în cazul oricărui scriitor, și în ceea ce privește întâmplările poate chiar mai mult, grație istoriei pe care am străbătut-o. Răspunsul detaliat la această întrebare este o carte, sau chiar mai multe, pe care, de altfel, în bună măsură le-am și scris.

●

R: Există ceva care vă poate împiedica să scrieți?

AB: Nu.

●

R: În viziunea dvs. ce este mai important pentru un scriitor — inspirația sau tehnica?

AB: Tehnica nu a avut niciodată pentru mine vreo semnificație. Nu cred că pot numi tehnică efortul continuu de a spune tot mai puțin pentru a sugera tot mai mult. În ceea ce privește inspirația, este vorba de un termen demodat, având adesea conotații ridicole, a adevărului potrivit căruia în poezie liberul arbitru nu există.

●

R: Sunteți un scriitor plurivalent - de ce proză și poezie? Care este mai aproape de dvs.?

AB: Amândouă. Amândouă ascund același sâmbure de lumină pe care îl simt și încerc să-l fac vizibil. Deosebirea dintre a fi autor de poezie și a fi autor de proză în cazul meu constă doar în faptul că poezie nu eu hotărâsc când scriu (niciodată când termin un poem nu știu dacă voi mai scrie vreodată altul) în timp ce scrierea prozei este o activitate intelectuală voluntară și rațională, pentru care mă așez la masă în fața hârtiei albe și nu mă ridic ore întregi. Ca prozator, mă simt autorul plenar al paginilor mele, ca poet sunt doar drumul pe care ele vin în lume.

●

R: Cum vedeți lectura poeziei azi?

AB: Nu cred că suportul material pe care se citește (sau se ascultă) are importanță. Așa cum s-a citit pe papyrusuri și a fost ascultată în teatrele și pe stadioanele olimpiadelor antice, va fi citită și pe ecranele computerelor și ascultată la radio, pe CD-uri și pe câte alte forme se vor mai inventa. Nevoia de poezie — în cantități proporționale cu spiritualitatea sau cu non-spiritualitatea epocii — va fi, nu mă îndoiesc, mereu vie și cu cât ne vom simți mai singuri, cu atât vom avea în mai mare măsură dorința de a avea poezia alături.

●

R: Ce sfaturi aveți pentru tinerii scriitori?

AB: Să nu primească sfaturi despre cum să scrie, ci despre cum să citească.

●

R: Câteva cuvinte despre Colocviul Național Universitar de Literatură Română Contemporană?

AB: Colocviul organizat de Facultatea de Litere din Brașov este o inițiativă extraordinară, realizată cu rigoare și seriozitate și având, nu mă îndoiesc, consecințe ieșite din comun. În primul rând, spre deosebire de ceea ce ai putea să crezi citind revistele literare, Colocviul a demonstrat că circulația ideilor și preferințelor estetice între generații nu este o utopie, că nu existăm în compartimente etanșe, ci într-un dialog pe care timpul care desparte reușește să-i apropie și să-i îmbogățească pe toți participanții. Sunt convinsă că, grație excepționalilor scriitori, poeți și critici, pe care îi are printre profesori, Facultatea de Litere din Brașov este una dintre cele mai bune din țară. Ceea ce a demonstrat cu strălucire și acest Colocviu.

●

Interviu acordat în data de 30.03.2007, cu ocazia Colocviului Național Universitar de Literatură Română Contemporană al Facultății de Litere din Brașov.

Reporter: Elena Luca

Dintr-o lume fără simboluri, către Tată

— Bună dimineața... seara bună! Unde sunteți? Unde sunt toți? Unde m-ai dus?... Te joci, lupti pentru satisfacția vanității tale, nu ai nici o convingere, nu-l luați în serios!... De ce mă pui să intuiesc? De ce îmi lași numai cuvintele, nu și fraze? De ce nu ștergi rațiunea de pe fruntea mea? De ce mi-ai golit creierul de ea și mi-ai pus în loc o sferă vidată? Crezi că așa, scăpat de semne de circulație și de dăre pe nisip, voi putea ajunge la tine? Crezi că, nelăsându-mă să văd în zborul cocorilor un V și în oameni viață, voi putea fi vreodată egalul tău? Și mie mi-e lehamite de galaxii și iubire, dar ție de ce îți este? De ce ți-ar fi? De ce speră că o să creadă ceva în mine sau că voi părea măcar interesant? Nu o să înțeleagă nimeni nimic. De ce, părăsindu-mă aici, m-ai lăsat să fiu ciudat? Iepurașul meu, soarele vieții mele, de când ai plecat, viața mea e un coșmar! Cu cât era echivalent parfumul particulei primare? Cu o masă de flori sau cu vibrația dureroasă a cuantei rătăcite dincolo? Negru! Negru! Vrei să mă întorci la început? Te rog, te rog, da, da!! acolo... Vreau... Era bine. Nu trebuia să pipăi, nu mă sprijineam pe țărână și nici pe repere, eram atât de

aproape... Eram? Sau nici nu eram măcar? Mai vreau, te rog... Du-mă la început... Dar nu mă vei putea privi... Va fi totul un punct, iar în rest doar o gură căscată... În rest nu va mai fi nici Unde, nici Când. Ar trebui să te cocoșezi nițel, nu, puțin mai mult, să te încovoi, ar trebui să te închistezi prea mult în tine însuși ca să avem amândoi loc în punct... Și te-ar dura și nu vreau asta, pentru că țipătul tău ar face să dispară punctul, l-ai înghiți atunci când ai deschide gura ca să url... Și atunci nu ar mai exista punctul care să explodeze, nu ar mai putea exista în viitor nici o virgulă de care să mă obligi să mă împiedic. Nu aș mai putea să îmi las peste milenii capul pe spate și să privesc întrebător către secunda zero. N-ar mai fi nici un început pe care să îmi răstignesc credința... Și atunci ce ar fi, ce nu ar fi? Ce ar exista, ce ar non-exista, ce s-ar anihila, ce? ce? ce? De ce m-ai făcut cerc, răpindu-mi miezul și centrul înțepat de compas? De ce, lângă abis, nu mă pot juca decât cu două păpuși, una blondă și alta brunetă? Ce-ar fi ca păpușile astea antipodice să nască un copil hibrid și gri căruia să-i fiu doică? De ce nu mă lași să uit de tine, de ce nu mori? Ce-ar fi să te mănânce și pe tine viermii? Ce-i cu reificarea asta? Te rog, îi faci să râdă iar eu vreau liniște. Nu mă vezi că mă zbat în cuvinte, că fac cu mâna tuturor, că desenez într-o veselie cruci întoarse pe cer și tot degeaba? Nu mă vezi că mă hrănesc cu gesturi și cu clipiri de ochi, nu vezi că încerc să-mi strâng inima cu un clește ca să nu mai zvâc-

nească, să nu se mai miște deloc, căci o face în zadar? Nu vreau s-o mai vadă nimeni, nu vreau admirația privirilor hămesite și ghidușe, nu vreau poftă de a vorbi, ce-i aia deschidere spre viață? Fă-mă să nu pot exprima nimic, fă-mă imobil, incolor, inodor, inert, inapt, idiot, islamist, iobag, imoral, intrinsec, intrauterin, insuportabil, illogic, cum vrei tu, numai să înceapă cu i... Lasă-mă numai în viață, să simt apăsarea acestei lumi și atâta tot. Cu „i” de la iubire. De ce nu m-ai făcut să fiu un poet romantic? Ce frumos aș fi vorbit, cine știe, poate că evaziunea mea (sau evadarea, sau eliberarea, sau nirvana, cum se zice?) cine știe cât de departe m-ar fi dus... Poate că aș fi aflat adevărul absolut. Știu, știu! Totul e iluzie! Am ochii verzi? Ce-ar fi

să-mi pui o vorbă bună pe lângă Moș Crăciun, poate îmi aduce în dar un dicționar... De ce m-ai făcut exact personaj de teatru absurd?... tot aia era și dacă eram altcineva. Uită-te și tu în ce hal vorbesc! Da' promiți că o să aducă daruri multe la fetițe și băieți? Unde-i comunicarea aia, unde-i esența ființei mele? Dacă eram puțin mai sus, adică dacă nu eram atât de jos, poate mai înțelegeam ce înseamnă depersonalizare, dezumanizare, degradare... A transcende, a transcende... Acesta trebuie să fie substantivul meu... Aici e scăparea, aici și acum... Sunt invulnerabil, căci nu știu

ce-i aia răsărit sau apus... A transcende aici și acum... Acesta-i pronumele meu. Dar numele meu care e? Zor-de-zeamă sau Abandonarea Oricărei Speranțe? Sau și... și...? Iar porecla mea... Dar de ce m-ai dezlipit de umbra mea? Unde e ea? Om trăi și om vedea... Și dacă murim și nu mai vedem? Ce-i cu balansul ăsta continuu? Pendul elastic sau resort Foucault? Nu mai vreau să mă privesc în interior din interior. Scoate-mă! Fă-mă să tresar! Fă-mă regizor, nu mai vreau să asist la viața mea! Ce o să fac după ce o să epuizez domeniul posibilului? O să pariez pentru

noapte? O să nasc lucid? Dar ce să fac cu ireductibilitatea din mine? O divid, o mulg, o mănânc? Aș vrea să spânzur tot lirismul de o creangă putredă și să-l văd atunci ce se face, o să mai nască forme și culori când o să se bălăngăne, atârnat deasupra surplusului de vid? O să strâng scara pliantă a valorilor și o să fac din ea un nod gordian. Pot fi fără apel de la tine? Mă aștepti să te cauți? Fugi! Fugi! Stai! Îmi dai un sens? Îmi dai un scop? Îmi dai o întrebare? De ce m-ai rupt de ei? De ce ai tremurat un fir roșu de sânge și maci între mine și lume? Știai că macii sunt simbolul uitării? Și ce-are-a face? Suprimare prin sinucidere: mi-am dat azi acordul scris și voi privi revolta pe negativul filmului fotografic tot azi... Dar dacă aș fi fost condamnat la moarte, m-aș fi înălțat ca Lucifer atunci. Aoleu! S-a sunat, s-a sunat... Tre' să mă mut acum, e cam târziu. Doamnelor și domnilor, vă mulțumesc pentru atenție, adio. Adio, adio, adio, adio.

Delia Mihai

Oops!

În ultima zi de februarie, pe la nouă fără douăzeci, mă găsesc în autobuzul 6, în drum spre casă, la capătul unei zile lungi. Ocup locul de lângă geam al primei banchete din mijloc, pe stânga. La teatru se urcă o bătrânică de pe care nu ne mai putem dezlipi privirile niciunul, căci autobuzul e gândit ca un amfiteatru, iar ce face femeia e clar show de show. Se chinuie cu trei papornite mari, lăsându-se aruncată dintr-o parte într-alta, mai ceva ca un boxer groggy în corzi. Sprijină o plasă, bestecăie într-o poșetuță retro după bilet, mută o altă plasă, se mai caută un pic, na că s-a vărsat și asta, ridică, iar sprijină, e aruncată mai încolo, iar se caută de bilet.

— Eu zic că tanti nu știe să schieze, zice un tânăr care punctează, dând din cap pe ritmul unei melodii de la casă.

„Și totuși nu cade”, îi vorbesc eu în gând. „Dacă se pune lângă mine am să ies pe sub bară, merge, e un fel de polcă mai joasă”, îmi fac eu planurile.

Tipa se așază într-adevăr lângă mine, dar nu trebuie să fac figura de polcă pentru că se ridică la semaforul dinaintea stației mele. Iar se face movilă în tot locul, târându-și plasele din aproape în aproape, ca la „Nu te supăra, frate!” cu toți pionii în cursă spre casă.

— Să vă ajut, zic.

— Mulțumesc, nu trebuie, zice.

Nasol, e una din alea care cred că au valori și eu plec cu ele.

Mai avem câțiva metri și suntem în stație, iar plasele tot nu sunt grupate lângă ieșire. Risc și pun mâna pe una zicând:

— Dați-le încoace și pe celelalte două, și dumneavoastră fiți atentă la coborâre!

— Da' dumneavoastră coborâți aici? își ridică ea fața spre mine.

„Nu, în Noua!” îmi vine să-i trântesc, dar îi observ ochii albaștri de cer de ploaie: au căutătura apoasă și fără țintă a nevăzătorilor.

— Da, doamnă, eu pe-aici stau.

Coborâm cu bine în stație, dar pălăriuța croșetată a lui Cer-de-ploaie începe să se învârtă ca o giruetă.

— Unde mergeți? o întreb.

— Apăi, zice ea cu o voce tinerească, nu e aici... eu trebuia să cobor la Gemenii!

„Apăi oops!”, îmi zic și sar înapoi în autobuz, strigându-i femeii pe când mă proptesc cu indexul în butonul pentru deschidere:

— Haideți sus că mai avem o stație!

— Da' dumneavoastră nu trebuia să vă dați jos aici?

— Eh, o stație-n sus, în jos, tot aia! zic, bucuroasă că s-a întors cu bine în autobuz. Ia uitați-vă, aici trebuie să ajungeți la Gemenii? Saray, poșta, Profi... aici?

— Da, aici, aprobă Cer-de-ploaie, scuturând energic din pălăriuța croșetată. Dați-mi-le mie acum, vă mulțumesc mult, zice, și caută baierile plaselor. Cobor că mă duc pe Vlahuță.

— Lasă că le car eu până ne dăm jos, îi zic.

— Da' dumneavoastră coborâți tot aici?

N-am timp s-o țin de vorbă că am treabă să mă dau jos.

M-am cam lămurit ce-i plumbul din papornițe: legume, fructe și flori.

— Haideți că vă traversez la 8, îi zic lui Cer-de-ploaie odată ajunse pe trotuar, sunt grele astea, n-ar

trebui să cărați așa de greu.

— Vă dau și dumneavoastră niște flori, zice ea... Sunt grele, că au vrut să-mi dea din toate.

Traversăm aiurea, mi-e frică să n-o calce careva, dar îi ajunge un „Repede!” de-al meu și sprintează ca un cosaș până pe partea cealaltă.

— Să vă dau niște flori, haideți să le punem pe bancă, zice. Eu „Nu!”, ea „Ba da!”, eu „N-aveți pentru cel!”, ea „Cum să nu, vă rog!”; începe să cotrobăie prin plasă, desface o fundă, un celofan, o fundă iar, îmi scoate câteva fire, tot atâtea cad pe jos, închide, repetă toate operațiunile pentru că vrea să-mi mai dea încă; „Ajung astea”, zic eu, „Vă rog mult”, zice ea.

Vine 8-ul, apucăm amândouă de plase, eu i le smulg, „Urcați-vă”, îi spun, „că vi le dau eu”; de-abia apuc să-i aburc ultima paporniță că aproape că mi se închide ușa peste mână.

— Dar dumneavoastră vă întoarceți, da? o mai aud.

Mă uit după ea ca după un copil trimis în tabără; de-abia îi deslușesc silueta prin stratul de noroi uscat de pe ușa troleibuzului, dar îi fac cu mâna și văd că-mi face și ea.

Mă întreb unde vroia să mă întorc și când mă îndrept spre bancă după flori, îmi dau seama că de ele își făcea griji.

Fac un buchet cu tijele verzi de pe scândurile băncii, apoi încep să culeg câte una de pe jos. Sunt multe, îmi zic, sunt frezii, poate galbene, și mi le pun în picioare în geantă. Mâine e întâi martie, îmi trece prin minte, și iau vioi calea-ntoarsă, ignorând că am abonament pe toate liniile interne.

Roxana Oprean

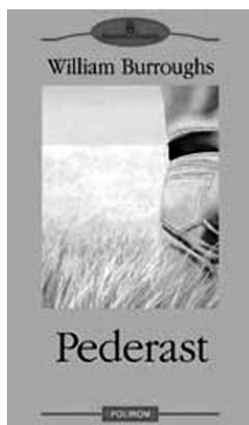
Între tabu și provocare

Există cărți care te fascinează, care te revoltă, care te fac să roșești și să te întrebi cum poate cineva să scrie așa ceva, cărți care te provoacă și care te fac să te gândești de două ori înainte de a judeca pe cineva. O astfel de carte este *Pederast* de **William Seward Burroughs**, unul dintre reprezentanții de seamă ai generației Beat, alături de Allen Ginsberg și Jack Kerouac.

Burroughs este mai mult decât un simplu scriitor, este un artist complex, remarcându-se în special prin acuratețea observației psihologice. Tema dependenței de droguri este prezentă în majoritatea scrierilor sale, sub diferite forme, iar *Pederast* nu face excepție.

Pederast este un roman îndrăzneț, oarecum brutal ca limbaj și neindicat persoanelor cu idei preconcepute, având în vedere faptul că prezintă evoluția sentimentelor unui homosexual. Poate că acțiunea în sine nu este genul de acțiune care să te țină în suspans, care să te facă să vrei să termini cât mai repede cartea, dar intensitatea trăirilor te poate face să empatizezi cu personajul principal, dând în lături orice preconcepții. Deși inițial *Pederast* trebuia să facă parte din romanul *Junky*, Burroughs a renunțat la text, existând riscul de a fi considerat obscen din cauza conținutului și temei legate de homosexualitate.

Textul introductiv al romanu-

lui este o mărturie a autorului prin care acesta explică motivul pentru care a început să scrie: împușcarea accidentală a soției sale, dovedind astfel că romanele sale nu sunt doar texte cu teme provocatoare, ci și un mijloc de purificare, un mod inedit și „insolent” de catharsis.

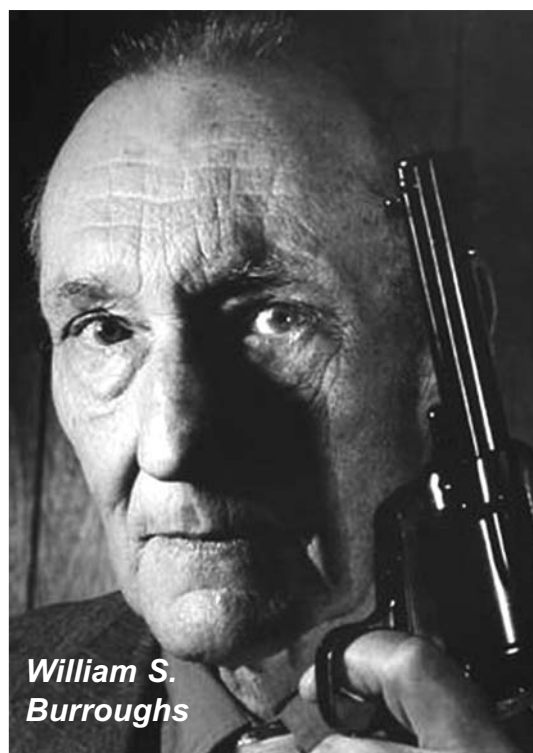
Acțiunea romanului este plasată în America de Sud, mai exact în Mexico City, unde William Lee, personajul principal și alter ego-ul scriitorului, îl cunoaște pe Eugene Allerton de care începe să se simtă atras. Lee îi propune acestuia să meargă într-o călătorie în Ecuador în căutarea unei plante halucinogene renumite — yage — și, deși Eugene acceptă să-i fie partener ca urmare a unui pact realizat între cei doi, acesta din urmă nu îi împărtășește sentimentele. Mai mult, Eugene se gândește că poate relația lor nu este ceea ce el își dorește, părăsindu-l în cele din urmă pe Lee. Acțiunea romanului este prezentată alert, oarecum filmic, însă nu lipsesc episoade care ne duc cu gândul la tehnica numită cut-up, ulterior folosită de Burroughs în romanele sale, episoade în care

imaginația protagonistului creează o atmosferă suprarealistă, dovedind încă o dată talentul autorului.

În ciuda aparențelor, romanul nu prezintă doar relația celor doi și călătoria lor în Ecuador. Protagonistul romanului nu mai este sub influența drogurilor, așa cum apare în romanul *Junky*, astfel că el este conștient de tot ceea ce simte, de evoluția trăirilor sale, dar, în același timp și de eșecurile sale sentimentale. În spatele unui limbaj obscen și al unui umor plin de sarcasm, se ascunde un personaj vulnerabil, capabil să trăiască sentimente intense fără a avea nevoie de surrogate precum drogurile.

În loc de încheiere, vreau doar să menționez că, pentru cei care sunt interesați să citească romanul, lăsând la o parte orice prejudecată, *Pederast* se găsește la editura Polirom și este una dintre cărțile la prețul de 1 euro.

Maria Bungău

Iubirea-ură sau neînțelegerea amară a solitudinilor

Mărturisesc că am început să citesc *Luni de fiere*, de **Pascal Bruckner**, din pură curiozitate. Vroiam să știu de ce și-au luat cei de la Luna Amară numele după ea. Dar scopul principal nu mai contează acum. Cartea m-a absorbit, întâi șocându-mă, făcându-mă să cred că o astfel de lume se găsește numai în tenebre, nevrând să admit că poate exista atâta cruzime izvorâtă din dragoste. Deși cunoșteam zicala conform căreia linia care desparte iubirea de ură e foarte sensibilă și se poate rupe în orice moment, nu-mi puteam imagina o turnură atât de violentă. Am cules câteva citate care concentrează filozofia personajelor.

Cartea pornește de la citatul lui Scott Fitzgerald: *Veghează să nu disperi în personalitatea altcuiva, bărbat sau femeie.*

- *Sentimentul este ceva ce se poate pierde ca un ceas, epuiza încet ca un cont în banca și regăsi ca o pălărie.*

- *Dragostea înseamnă evident două solitudini care se împerechează ca să creeze o neînțelegere. Există însă neînțelegere mai seducătoare?*

- *Amanții ar trebui să se despartă în cel mai puternic moment al pasiunii lor; să se părăsească din exces de armonie precum alții se sinucid din exces de fericire.*

- *A nu trăi în cuplu înseamnă să renunți la propria legendă, înseamnă să pierzi unitatea unei istorii pentru a dobândi neîngrijirea unui zvon.*

- *Universul câștigă prin răz-*

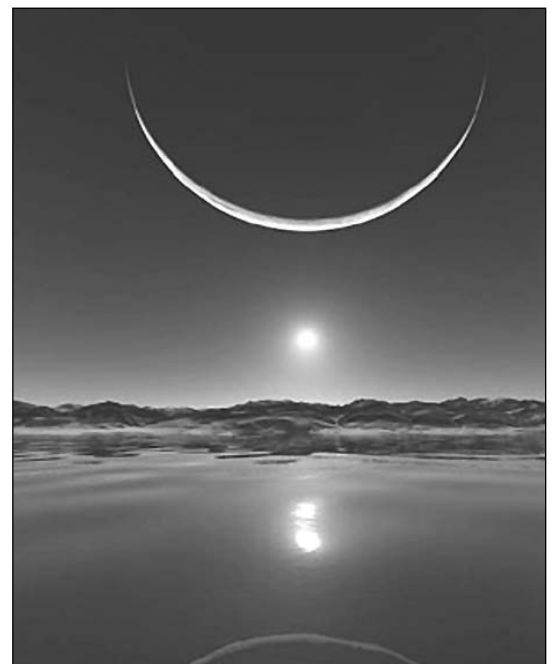

bunare o abominabilă bogăție.

- *Nu decăderea îl amenință pe libertinul modern, ci plictiseala.*

Pornind de la ultimul citat ni se relevă principala etapă a destrămării unui cuplu: apariția plictiselii. Închiși în spatele ușilor negre, încercând să șocheze prin actele cele mai crude și perverse, cei ce formează cuplul plănuiesc să fugă de lume și de obișnuință. Dar plictiseala nu atacă numai actele comune, evenimentele și comportamentele obișnuite, ci absolut orice se repetă riscă să intre sub lupa ei. Neprevăzutul, cel care lumina totul și dădea viață, este mutilat de rugina plictiselii. Ajunși să urăști ceva nu pentru că e frumos sau urât, ci pentru că e mereu același. Când ai explorat un teritoriu și îi știi fiecare porțiune, fiecare secret, nu mai ai nici un interes. Umanul devine un obiect de care trebuie să te descotorosești. Oricât de libertin ai fi, nu poți în mod continuu să te minți

cu o noutate ce devine obișnuință. Și armonia este plictisitoare. Fără bariere, fără obstacole, totul este prea simplu. A reduce un om la o comunitate este iar o greșală. A face un idol din el nu întârzie sfârșitul. Dar poți ajunge să urăști și să distrugi cu un zâmbet zeflemitor obiectul odată adorat? Se pare că da, și foarte ușor. Răzbunarea dă viață, dă speranță, dă o satisfacție imensă. Cruzimea nu mai sperie. Oamenii devin animale ce aruncă cu noroi. Decad răsând și acceptă rolul de țap ispășitor. Sentimentul nu e ca piatra, ca scoica, e perisabil. Te învârte și te aruncă și-și bate joc de tine, cel care a crezut că-l poate conduce. Superioritatea unuia din cuplu este un dezechilibru care este reparat cu cea mai mare cruzime, până la sluire. Viața e ceva nesemnificativ, până devine un chin. Maestrul și sluga își schimbă rolurile. Călăul se crede Dumnezeu, judecător suprem.

Povestea trebuie spusă, iar martorii sunt sacrificați și ei pe altarul egoismului celor implicați. Ființele nenorocite atrag nenorocirea. Răul e pedepsit, dar niciodată îndeajuns. Ura e mască a iubirii și iubirea a urii. Iubești cruzimea, iubești ura, iubești superioritatea, urăști iubirea, adorarea, idolatria, închinăciunea, uitarea completă, altruistă. Încercând să fugi de monotonia cuplului conjugal, ajungi la o dramă și o realizare a imposibilității evitării societății și impulsului. Sub altă mască zac aceleași ritualuri, aceleași decăderi, aceleași gesturi ce duc în același loc. Urcare și cădere. Adorare și ură. Senzualitate și impotență. Viață și moarte. Inocență și culpabilitate. Între personaje se instalează permanent o relație de tip călău-victimă. Rebecca este la un moment dat victima lui Franz care o chinuie, o face să-și risipească frumusețea, să-și strice sănătatea, să-și piardă însăși demnitatea,

respectul de sine, să devină sclava lui. El o supune unor torturi extraordinare și de nesuportat, o jignește, își râde de condiția ei socială, de lipsa ei de inteligență și cultură. Și cu toate acestea ea, iubindu-l, suportă tot.

Vrea să stea cu el chiar dacă știe că el are aventuri și și-a pierdut respectul și interesul față de ea. Ea se vinde. Se teme că dacă va fugi nu se va mai regăsi. Nu va putea recăpăta dimensiunea nouă dată de el și de aceea se întoarce cu coada între picioare ca un câine plouat de fiecare dată când e alungată. Versurile „Lumea se-ntâmpla / Dar nu știai că era a ta” (din piesa *Luni de fiere* a aceleiași formații Luna Amară) trimit la izolarea celor doi într-un glob, într-un balon ce avea să se spargă. Rebecca își vinde sufletul diavolului. Chiar și când se răzbună, suferă. Numai răpirea integrității fizice a lui Franz e o răzbunare pe măsură. Astfel, devine călăul lui. Acum el este cu

ochii în pământ, un corp mutilat. El se răzbună pe un altul ca el care nu apucă să-i trăiască viața, dar care era iremediabil împins spre aceleași erori: Didier, care ajunge prizonier în „Orientul” lui. Nimeni nu este nevinovat, toți decad pentru că lumea corupe.

Lunile amare nu se mai termină, timpul nostru e o permanentă lună amară. Reproșuri, minciuni, agasări, violuri, ne distrug și ne transformă pe toți în niște monștri. Frumusețea n-are nici o șansă de a supraviețui. Lumea e coruptă și o înghite fără milă ca un șarpe veninos. Fuga poate să aducă o altă identitate de care ne temem, nu vrem să ne schimbăm și primim compromisurile și o existență de plastic, de consum, în care noi ne consumăm pe noi. Fanteziile noastre trebuie să fie ireale pentru că în momentul în care obținem ce dorim, orice ar fi acel „ceva”, el nu ne mai este folositor, nu-l mai dorim, ba chiar ajungem să îl urâm. Dorința trebuie să aibă lucrurile care o determină mereu absente și asta naște fantezii nebune. Bruckner, în această capodoperă plină de o violență uneori sado-masochistă, arată extremele întunecate ale iubirii, iubirea-amară ce nu duce la moarte ci, mai rău, la un chin constant, care își roade victimele și șterge orice urmă de umanitate. În ecranizarea cărții (în regia lui Roman Polanski) finalul se schimbă. Rebecca și Franz mor, relația lor dându-și ultimul suflu întârziat, ca o moarte ce și-a așteptat ani de zile damnații. Mai dramatic este însă finalul din carte unde, deși viața rămâne, ea este de mii de ori mai tragică decât orice moarte.

Raluca Garcea

Non-simț

Atitudinea. Spune multe. Unii se afirmă cu orice preț. N-au ce ascunde parcă. Dacă te intrigă agitația violentă, constant agasantă, sau din contră, manifestarea straniu de impasibilă a unei persoane, poți trage concluzia că este frustrată sau că are o hibă mai specială. Nu se poartă tocmai cum te-ai aștepta, simți că îți creează o stare spontană de iritare combinată cu silă, ce te face să te simți nenatural. Te încrunți, ceva îi lipsește: respectul. Ca să nu zici că e nesimțit.

Nu mi se pare normal că respectul se învață și că învățarea lui mai e condiționată și de vârstă. Dacă un specimen mai crește un pic peste limita palpitândă a rumegării educaționale, adio modelare! I se urcă tupeul la nivelurile cerebrale haotice și i se dă drumul în societate ca să poată să o transforme la o adică în junglă. E de-a dreptul delirant, pentru că high-life-ul respectivului îți roade ție meticolos filtrul de protecție. Din doi pași și trei mișcări ești gata regalat cu o criză de tensiune în grad avansat. Cine știe, poate că primești bonus și niște consecințe de anvergură, că de banalele scurt-circuite de pe parcursul zilei te-ai plictisit. Stresul fără aventuri este practic mai stresant (zic ei, da' noi știm că vor să ne inducă în eroare). Culmea e că, după prima spitalizare, ești ceva mai în siguranță. După atâta timp în care ai practicat corecțiile verbale cele făr' d-efect scontat (nici pe ocolite măcar, ci taman pe dos), ai început să te perfecționezi în arta flit-ului, ce

pare, surprinzător, să pună mai degrabă persoana vizată în încurcătură. Nu ți se mai râde în nas chiar așa de dezinvolt, poate vizionezi și-un rictus, plus că nu mai explodezi. Asta în cazul în care individul nu este cumva turbat și posedă instincte de concentrație orgolioasă crescută, caz în care finalul confruntării e tabu prin doza lui de imprevizibilitate.

Când ai de-a face cu lipsa de respect crasă (că n-am răbdare să

despic firu-n șapte, zece sau câte fețe o avea nesimțirea, de la țârâitul ei slab până la zângănitul acut) stai și te întrebi filozofal de partea cui e normalitatea și cine e anormal, presupunând că tu tot pedalezi în gol și în tabăra adversă nu se încrețește nici moț de rezultat. Că doar, deh, „*nesimțitul e un om ca toți oamenii / numai că nu pricepe nimic, / el are lumea lui de basm și de griji / și pare a înțelege ce-i spui*” — Țapinarii.

De ce nu om avea toți din naștere această calitate a respectului, așa... să se manifeste pregnant în conduită, habar n-am! Cum ar fi, să avem respectul în stare e-l-e-m-e-n-t-a-r-ă, vizibilă, ca un accesoriu fizic, de exemplu. Ar trebui să figureze ca o dublură a filtrului de protecție, sau chiar să-l înlocu-

iască, e mai rentabil parcă. Nu te mai izbești în alții în virtutea malformațiilor psihice comune din care se divid măștile animate exemplar, alias indiferență, aroganță (o fi DEX-ul generos, dar tot în comerț se remarcă mai amplu și mai intens aceste fețe).

Poate că există un fel de sadism ce are rolul să conserve astfel de specimene (vorba lui Blaga, „nu de tot om”-ul), care se comportă deplorabil și nici nu dau semne de stânjeneală sau de schimbare când li se trimit semnale vizuale și mai ales auditive: infect (!!). Asistăm la maxima lăfăială a satisfacției imperturbabile de sine și a conștiinței tâmpo, curățate de orice urme de remușcări. Persoana în cauză consideră că trebuie să i se dea mereu dreptate. Invariabil. „Convinge lumea să se plieze pe setul tău de non-valori. Nu accepta compromisiuri”, zice inspirat decalogul lui Radu Paraschivescu. Evident, devine simptomatic. Chiar este. Iată cum își găsește rostul și motivația cuvântul „zadarnic”: după ce indignarea noastră a atins cote paroxistice, părăsim docili euforia adrenalinei (nu-i așa?), ne tragem sufletul, oftăm din rărunchi, îl rostim și... ceva mai calmi, ne resemnăm să o luăm de bună și să ne înarmăm cu o minimă strategie șmecherească, dacă țin piept astfel de planuri firii noastre ofuscate.

Printr-o oarecare antiteză, dacă ar fi să facem un profil al omului respectuos, el nu ar arăta în nici un caz excesiv de umil, supus total și bălbâit, nici exasperant de binevoitor și voluntar, ci pur și simplu atent față de ceilalți. În vederea unei dezirabile înțelegeri și a unei conviețuiri civilizate pe Pământ și oriunde altundeva în Spațiu.

Elena Pașca

Ziduri și oglinzi

Nenumăratele lupte pentru independență, cărora li s-a atribuit ulterior un profund caracter dramatic prin urmarea aceleiași tendințe de glorificare a istoriei atunci când domeniul actualului e prea puțin colorat, au limitat conștiința publică, aproape invariabil, la o percepție unică asupra termenului, definit în opoziție cu dependența de factori externi precum dominația, regimuri totalitare sau intoleranța legislației față de pornirile ce contravin tradiției.

Acum suntem independenți. Avem libertatea cuvântului, a presei, a educației etc. Părem a avea posibilitatea câștigării independenței de orice tip, iar asta devine cea mai importantă dintre independențe.

Sustrăgându-ne tendințelor, sărbătorind pe cei care au favorizat „eliberarea”, sfidând tot ce nu ne definește, ometem însă a aboli chiar cea mai puternică dintre constrângeri. Departe de influența mizeriei din lume sau a răutății ce pare a o caracteriza, *ceea ce ne împiedică adesea să fim liberi este autolimitarea, care derivă din iluzia că existența ne este determinată de factori externi, asupra cărora puterea noastră este nulă.*

Conform unei credințe populare, nu putem scăpa de ceea ce suntem. Adânc înrădăcinată în conștiința umanității prin tradiție, această aparentă necesitate a resemnării în fața unei voințe superioare obiective a generat o cufundare într-un „eu sunt” absolut. Dar suntem într-adevăr slabi sau puternici, timizi sau vulgari, suntem răi sau buni, suntem caracterizați de obiceiurile noastre, de atitudinea noastră, de sentimentele noastre, sau doar produsul a tot ceea ce credem despre noi înșine?

Unul dintre factorii determinanți ai percepției asupra propriei persoane e categoric reprezentat de opinia celorlalți. Există în fiecare dintre oamenii pe care i-am întâlnit cel puțin o dată în viață un loc, mai mic sau mai mare, rezervat nouă, unde se „depozițează” ceea ce cred că știu despre noi. Abordarea unei atitudini similare la fiecare contact oferă profunzime acestor păreri, ceea ce ar putea avea drept consecință adâncirea într-un tipar comportamental. Ce suntem în ei este tot o

formă de existență și identitate și fiecare cuvânt auzit de la ei ne va lega de o iluzie despre „noi”.

În comunitățile arhaice, timpul era considerat ciclic și reiterabil. Ca simbol al evoluției, oamenii moderni au recurs la aparenta conștientizare a liniarității lui, ce dă naștere așa numitei crize occidentale, cauzate de confruntarea cu ireversibilitatea. Însă trăsătura comună a acestor două teorii e tocmai ceea ce ne limitează - interdependența zilelor. Optând pentru reprezentarea zilelor prin puncte izolate, în detrimentul unirii lor în scopul formării unor cercuri/linii, suntem goliți tocmai de această falsă identitate emoțională determinată de faptul că ceea ce suntem și simțim azi este strict condiționat de ceea ce eram și simțeam ieri. Astfel, ceea ce iubim sau urâm nu este decât o consecință a incapacității umane de adaptare rapidă la noua realitate, echivalentul unei detașări totale de trecut. De la acel sentiment numit, în mod lucid, atașament și până la iluzia imposibilității continuării vieții fără un anumit element de care ne pare a depinde, tot ce se întâmplă emoțional în noi ar putea fi suma a tot ceea ce am simțit vreodată, o acumulare aparent firească de gânduri, sentimente și atitudini, adică tot ce ne „caracterizează”.

Nu există o manieră „corectă” de a trăi, așa cum nu există instanțe supreme în a defini corectitudinea, însă a ne sustrage tendinței de mutilare a potențialelor reprezintă un mod minimal, din punctul de vedere al efortului spiritual, de a aboli caracterul de iluzie confortabilă al vieții noastre.

Maria Ghiurțu

Și totuși...

Întotdeauna vei avea o mai mare libertate în explorarea zonei umanului dacă ajungi în imaginar pornind de la trup, spunea Gheorghe Crăciun într-un interviu acordat lui Ovidiu Simonca (*Marele pericol pentru literatura română a momentului este mondenitatea* - interviu cu Gheorghe Crăciun, publicat de *Observator cultural* la 6 octombrie 2005).

Trupul celui care a fost pentru o clipă în lumea efemeră și minunată a oamenilor, Gheorghe Crăciun, a fost redat naturii; nu ne mai rămâne decât imaginarul. Și aici, în acest spațiu privilegiat și atemporal, Gheorghe Crăciun este mai prezent ca niciodată.

Personal, nu l-am cunoscut de aproape — câteva întâlniri la maratoanele de poezie și de proză ale facultății, la lansările de carte și poate pe coridoare, în pauze, însă domnia sa era mereu acolo. Gheorghe Crăciun nu avea nevoie de o apariție

fizică pentru a fi prezent. Profesorii vorbeau despre George, colegii mai mari ne povesteau despre profesorul Gheorghe Crăciun, cursul de Teoria Literaturii din anul I a avut ca reper scrierile sale teoretice, în bibliografii aveam cărțile sale, dar mai mult decât atât, exista o prezență indefinibilă care purta un nume de Om: Gheorghe Crăciun.

Omul a murit, lăsând în urmă un gol pentru prieteni, colegi, studenți și chiar pentru aceia care nu l-au cunoscut personal, ci doar prin intermediul cărților și al aparițiilor sale publice, însă acea prezență a lui Gheorghe Crăciun a rămas; mai mult, a devenit parcă mai reală, mai vie și cumva... mai umană.

Faptului că Gheorghe Crăciun este apreciat și admirat îi stau mărturie zecile de articole în memoriam, apărute în presă, nu numai în cea culturală.

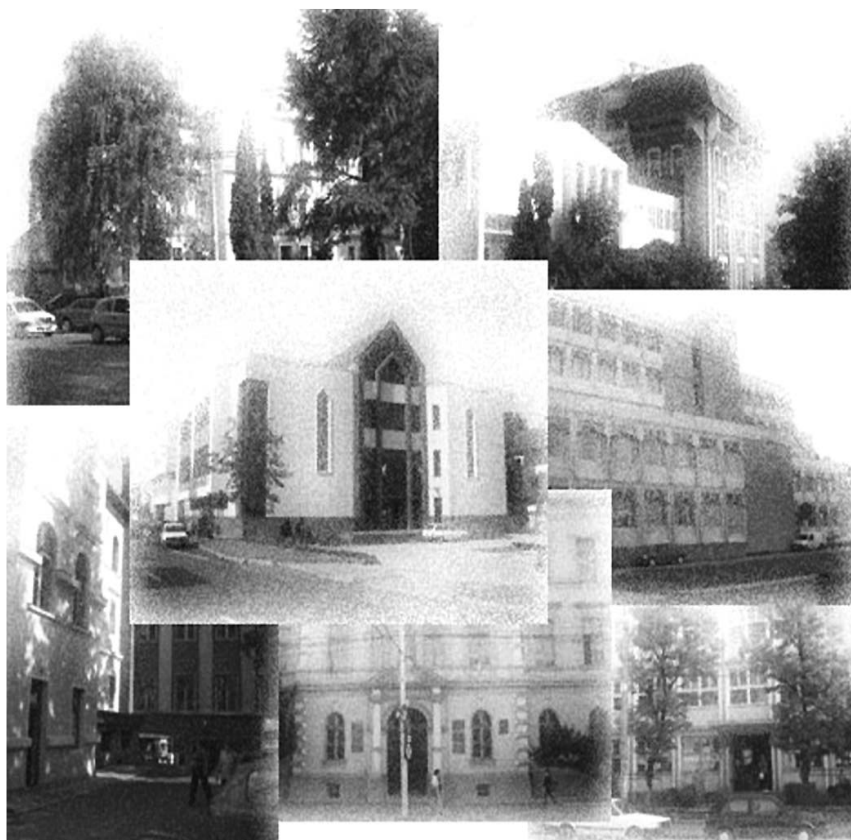
În paginile ce urmează veți citi și cuvintele studentelor sale, unde, alături de amintire și de regretul pierderii unui profesor care a știut să fie un adevărat mentor, îl veți recunoaște pe Gheorghe Crăciun. Da, pe Gheorghe Crăciun așa cum este el de acum încolo pentru toți aceia care iubesc literatura.

Nu voi vorbi aici de realizările sale profesionale (a publicat numeroase cărți, romane, articole, eseuri și volume de teorie literară și a obținut mai multe premii literare) și nici de faptul că, luptând cu boala, a continuat să lucreze și să călătorească (în decembrie a fost prezent la Chișinău fiind invitat la o conferință a revistei *Cuvântul*) — toate acestea sunt cunoscute.

O certificare a prețuirii de care se bucură Gheorghe Crăciun la Brașov este și organizarea de către Facultatea de Litere în toamnă a unui colocviu care îi va purta numele, prima ediție fiindu-i dedicată.

Gheorghe Crăciun nu mai este. Și totuși...

Elena Luca

„CRĂCIUN, s.m. I. 1. Persoană cu prenumele Gheorghe declarată decedată; scriitor, teoretician, profesor, redactor, fondator — pentru detalii vezi orice carte semnată Gheorghe Crăciun; II.

1. Cruce de lemn rezemată în unghi de 30 de grade de tencuiala zgrunțuroasă stilul Tohanu' în nuanțe de gri-cenușiu-înnoțat a casei părintești; chip împietrit între pereții de scândură proaspătă de brad alpin (din familia lui, *Arboritosis thanatos*), polizat de curentul de aer polar creat pe cale artificială de Dumnezeu; III. 1. Mână mare cu unghii late, bombate, cu degete noduroase care se îndoaie trosnind spre a susține printr-un gest stângaci obrazul drept într-un moment viu; ochi albastru care împiedică/obstrucționează observarea corectă a oricărei alte părți a feței în afara lui; ochi albastru care determină pe orice individ al speciei umane să se vadă pe sine gol; ochi albastru umbrit de o pleoapă grea, încrețită, ironică; mână mare în care mâna unei fetițe de 30 de ani se face din ce în ce mai mică, până se topește și se scurge printre acele degete noduroase asemenea apei dintr-un izvor de munte din masivul Tâmpa; 2. Geantă mare, neagră, cu multe fermoare, marcă neînregistrată, cu baretă din pânză deasă de feminitate, atârând pe un umăr mai mare decât în mod obișnuit; geantă plină de cărți, jurnale, reviste literare, proiecte, gânduri, senzații, stări, amintiri, virgule, enumerații, multe, multe cuvinte; 3. Cuvânt ce poate ține locul a mii de cuvinte din DEX; cuvânt mai mult decât plurisemantic, cu sensuri ce se deschid sensual unul dintr-altul asemenea florii pline de boboci, filmată non-stop și difuzată pe micile ecrane cu viteză mărită; cuvânt viu ale cărui sensuri ar trebui scrise de acei indivizi umani care

l-au rostit cel puțin o dată în decursul vieții lor pamântești; ♦ (Înv.) *Moș Crăciun*, persoană ce aducea daruri copiilor într-o anumită seară din an, conform spuselor adulților; ♦ *Foaia Crăciunului* = (expresie care a înlocuit firesc expresia *Ajunul Crăciunului*) — foaie albă pe care un scriitor se luptă să o umple; ♦ *din Crăciun în Crăciun* = glumă proastă; ♦ Loc. adv. de non-timp — *de Crăciun* = despre Crăciun; ♦ Vb. Intrans. *a (se) încrăciuna* = a fi fost atins de crăciunism; ♦ *crăciunism* (Crăciun + suf.-ism) = fenomen de acordare a primului ajutor tinerilor unși cu pensula înmuiată în culoarea vremurilor sau vârstei, însă în căutarea albului de dincolo de culoare. — Din românescul *Crăciun*/Et. nec.”

Adriana Bărbat

„Pământul care nu se usucă niciodată

August 2006. Mă urcasem la Moeciu într-un autobuz prăfuit care urma să mă ducă la Brașov. Era cald și mirosea a ploaie. La un moment dat, autobuzul a cotit la stânga, în loc să o ia înainte. Eram derutată, nu știam ce se întâmplă, până când m-a lămurit cineva: mă urcasem din greșeală în cursa de Zărnești. După un timp, am văzut prin geamul murdar o tăbliță pe care scria „Tohanul Vechi”. E satul lui Gheorghe Crăciun, mi-a trecut atunci prin minte. Și mi-am amintit de un fragment din *Trupul știe mai mult*, unde scriitorul povestea cum, copil fiind, a vărsat o călimară cu cerneală undeva lângă un gard, cum s-a jucat cu mâinile în cerneală și s-a murdărit și avea impresia că acel pământ îmbibat cu cerneală nu se usucă niciodată. Stăteam cu ochii lipiți de geam și căutam cu privirea locul unde se vărsase cerneala și unde pământul e mereu ud.

Ultima dată când m-am întâlnit cu Gheorghe Crăciun a fost în noiembrie, la maratonul de poezie. Seara am mers la o bere în oraș. Am povestit despre proiecte de roman, despre scriitori și mai ales despre viitor. Pe la 10 jumătate seara a plecat, trebuia să prindă ultimul autobuz de Tohan. Mă chinui de mult timp să-mi amintesc ultimele cuvinte pe care mi le-a spus, dar nu reușesc. Însă țin minte, de parcă ar fi fost ieri, căldura cu care mi-a strâns mâna la plecare. Pe atunci nu aveam cum să știu că era pentru ultima dată.

Peste mai puțin de trei luni aveam să urc împreună cu fostele colege de la masteratul de scriere

creatoare în același autobuz prăfuit cu geamuri murdare din august. Aveam să cobor la Tohanul Vechi și să-l conduc pe ultimul drum, împreună cu sute de oameni, pe profesorul Gheorghe Crăciun. În drum spre cimitir mă uitam în jos, de-a lungul gardurilor, și căutam cu privirea acel petec de pământ îmbibat cu cerneală, care nu se usucă niciodată. Am avut impresia, pentru o fracțiune de secundă, că **văd** acel pământ.”

Elise Wilk

„Ochii luminoși ne întâmpinau cu bunătate și privirea atentă, caldă, liniștită, curioasă, ne învăluia ca într-o îmbrățișare. Așa simțeam. Avea o așteptare calmă a participării noastre mai active la cursuri. Era un profesor care știa să creeze în studenți sentimentul valorii, atât a celei proprii, cât și a modelului. Îmi plăcea felul în care îmbina, la cursurile de scriere creatoare, dorința de a ști cu aceea de a-i ajuta pe alții să crească. Era ca și când ne-ar fi dat ocazia să învățăm împreună. Dar noi nu eram totuși destul de cumiți și nici suficient de îndrăzneți.

Îmi amintesc de o după-amiază de curs în care ne-a întrebat cum vedem noi jocul actorilor, cât credem noi că este identificare cu personajul, transpunere și creație și cât pur și simplu transfer din ființa omului care interpretează rolul.

La maratonul de proză din acel an, scriitorul Gheorghe Crăciun a citit fragmente dintr-o proză la care lucra, din care mi-a atras atenția o descriere a felului cum chipul femeii poartă amprenta caracterului, dar mai ales m-a surprins folosirea unui nume sonor din lumea reală — Nicole Kidman; acela a fost un moment în care m-am gândit la preocuparea profesorului meu pentru înțelegerea sufletului omenesc. După ce am aflat că a trecut la o altă stare de a fi, m-am gândit la un moment dat la textul acela, m-am întrebat dacă l-a terminat sau dacă acea proză făcea parte dintr-un proiect mai mare și mi-am dorit să fi fost mai atentă și mai prezentă atunci, în clipele când l-am ascultat prima dată, citit cu vocea care știa să capteze prin ton, schimbări ale ritmului și muzicalitate. Întotdeauna când era ascultat, la curs sau nu, citea așa, folosind intonația corectă. Aceasta, m-am mai gândit, este o dovadă de respect

pentru public sau pentru clasa de studenți.”

Claudia Crețu

„Gândindu-mă la Gheorghe Crăciun, pot să evoc o seară de marți, de toamnă ploioasă, și o întâmplare... Ne-a supus la un test de scris... Ne-a scos pe toți în ploaie și ne-a spus: *scrieți*.”

Am plecat confuză, neștiind exact ce și cum voi scrie. Ploua mărunț și repede, era frig, nu vedeam decât băltoace și pantofi... Am început să-i studiez, în special tocurile și vârfurile... Era fascinant, câte picioare, atâtea modele și tot atâtea umbrele!

Am intrat într-o cofetărie și am început să scriu...

Senzații, tocuri, apă, noroi, geamul cofetăriei aburind, copii ce mâncau prăjituri... Scriam..., confuză, înfrigurată, intrigată de acest exercițiu de ieșire din sine.

Târziu, mult mai târziu, am înțeles că de atunci am început să fiu foarte atentă la „picioarele” din jurul meu, la bărbați și femei, la mirosuri și senzații. Testul de scriere creatoare a lui Gheorghe Crăciun a contribuit la ceea ce se cheamă o *sensibilă conștiință*. A fost o banală seară de octombrie... o întâmplare prin ploaia din Brașov, inițiată de scriitorul și profesorul Gheorge

Crăciun.

O altă amintire ce-mi reține atenția se leagă de o întrebare pe care i-am pus-o la începutul anului II de master — când vom ști cu adevărat să scriem, pentru că trebuie să *devenim* scriitori... Dumnealui a râs malițios și a proiectat un test de scriere creatoare, *Creative Writing*... Ni l-a aplicat tuturor celor prezenți, iar apoi ne-a interpretat potențialul creator. A fost un test puternic, care și acum mă pune pe gânduri, după atâta timp. Acel test m-a făcut să caut în minte depășirea inhibițiilor... M-a determinat să fac distincția clară dintre corporalitatea masculină și cea feminină, să mă las căutată de tema pentru scris...

Puternică era atitudinea domnului Crăciun față de scris! Ne spunea mereu să scriem cu totul, să ajungem la structura de adâncime a lucrurilor și a mentalității.”

Mihaela Murariu

Însemnări ale unei conștiințe monstruoase

– Gheorghe Crăciun și obsesia scrisului –

„Pofta de scris ține de viață și de moarte deopotrivă. Prin ea vorbește o energie pe care trebuie s-o consum, e voința de a pleca din acest loc, e un război cu ceea ce mă înconjoară. Să umplu timpul, spațiul, creierul, memoria cu propria mea prezență. Eu ca unică existență. Scriu pentru a împiedica lumea să mă înghită în pântecul ei întunecat. Dar scriu și pentru a mă pierde. Pântecul luminos al colii de hârtie.

Scrișul este thanatic în sensul în care el construiește acel dincolo ca spațiu al mântuirii. Există salvare prin scris? Scrișul poate să fie Infernul sau Purgatoriul. Oricum, el e ceva de după viață, este încercarea altei vieți, decorporalizate. Cel care nu poate fi salvat de scris e corpul. El e exclus. El rămâne în urmă, el îngheață, încremenește. În pagină el devine un surogat, o fantasmă [...]. Ar fi o eroare să cred în continuare că scrisul apără, privilegiază, glorifică trupul, îl ține viu. Scrișul e în esența lui ucigaș. El nu caută nimic, transformă totul în aer, în cuvinte.

Foamea de scris e foamea de ființa mea desomatizată. E o foame mortuară, auto-antropofagă. Scriu ca și când mi-aș mânca propriul cadavru, mă hrănesc, de fapt, cu simulacrele tuturor formelor mele de existență. Scriu pentru a-mi demonstra că n-am murit și nu știu atunci, în momentul în care scriu, că scrisul nu face altceva decât să mă omoare. El construiește un alt om, o umbră care are șansa de a învinge timpul. Scriu pentru a fi eu și tocmai scrisul mă face să nu mai fiu. Scrișul te învie în prezentul lui pentru a te omorî în viitorul persistenței lui.”

„Senzația mea, când scriam [*Frumoasa fără corp*], a fost că mă aflu în cel mai sigur real al meu.

Irealul e un rezultat al insistenței pe real, iată lecția - și ea e cumplită. Spun asta în sensul în care efortul meu atunci când scriu nu este nici o clipă unul pur literar, retoric sau cum să-i zic? Eu nu construiesc o matematică a narativității, nu sunt un tehnician. Când scriu, nu-mi propun să ajung neapărat undeva. Repet, eu nu am teme, am doar, când o am, pofta de a scrie, pofta de a mai încerca încă o dată. Chiar dacă nu contează unde voi ajunge. Apoi, de la un moment dat încolo, textul mi se impune la modul drastic. El devine geometrie. Simt că n-am ce face, că trebuie să mă conformez capriciilor lui. Îl construiesc, într-adevăr, dar din fragmente de oase și carne. Îmi iau trupul, îl despici în bucăți și apoi îl reasamblez în ordinea pe care mi-o dictează construcția al cărei prizonier sunt. Asta e tot, iar explicația mea e teribil de nesatisfăcătoare. E, fără doar și poate, prea literară.”

„Să te educi pentru a ieși din mimetism (până la 21 de ani) să te educi pentru a ieși din crispăre (până la 28 de ani). Apoi să înveți să iubești ceea ce ai disprețuit (literatură) cu o căldură rece, de chirurg care nu ți-a pierdut încă sufletul.”

„Tot ce am scris până la 35 de ani s-a născut din dorința mea de a-mi încetini viața. Insistența mea maniacală pe situații, imagini, obiecte venea dintr-o profundă neplăcere de a trăi repede. Toate aprehensiunile mele erau generate

de incapacitatea de a-mi accepta prezența instantanee în lume. Senzația că totul se consumă prea incontrollabil și prea superficial în trăirile mele efective mă făcea să recurg la scris ca la o formă de posibilă revenire la ceea ce se întâmplase deja. Scrișul a fost pentru mine o continuă, mereu imposibilă, formă de recuperare. De aceea cărțile mele luate împreună suferă de o anume monotonie. Este, cred, monotonia obsesiei, deși mi-e greu să spun cât de veritabile erau pe atunci fantezmele mele. Astăzi încă mi se întâmplă să fiu câte o zecime de secundă curentat de țocul propriei mele prezențe în fața conștiinței. Nimic mai real. Nimic mai dificil de explicat!”

„Poate că tocmai conștiința propriului eu e aceea care păstrează corpul viu și nu-l lasă să se dezintegreze. Corpul e sinucigaș, autodistructiv prin definiție. Eul e o ficțiune necesară a cărnii noastre.”

„Viața e ceva la care se rezistă. Nu se pune problema de a învinge. Hemingway avea dreptate. Totul e să demonstrezi asta, că ești o ființă care poate fi învinsă, nu însă și distrusă. A, că în cele din urmă te distruge moartea, asta nu intră aici în discuție. Moartea mea nu poate fi o experiență a vieții mele, cum spunea, pare-mi-se, Gheorghe Iova.”

(*Selecție din Trupul știe mai mult - Fals jurnal la Pupa russa*, Editura Paralela 45, 2006)

Dictionarul lucrurilor mici reprezintă un proiect gândit de Gheorghe Crăciun și testat de studenți în diferite combinații. Am reținut trei exemple de cuvinte care atestă valabilitatea acestei inițiative, iar pe viitor vă propunem și vouă să alcătuiți definiții fanteziste ale cuvintelor cu origini maleabile, trimițându-le voioși pe adresa redacției.

ANTIDOT — substantiv ce neutralizează prin elementul de compunere *anti* — plasat chiar la începutul cuvântului — orice acțiune nocivă ce ar putea fi cauzată de un *dot* (< engl. *dot* = punct) de otrăvă. Recomandat de psihiatri persoanelor ce au anumite *doturi* sau puncte sensibile pe creier și care, netratate, se pot multiplica la nesfârșit și transforma într-o tumoare cerebrală.

Expresii:

> *a da antidot căsniciei* = a oferi un remediu pentru stările de migrenă și grețuri ce apar în timpul proaspetelor sau nu, căsnicii fericite;

> *a băga antidot în vene* = expresie folosită mai ales în a denumi combaterea acelei stări de rău, ce poate apărea dimineața înainte de a pleca la muncă;

> *a te antidota* = a nu te lăsa dotat cu idei pre-concepute și crescute la sânul unor oameni ce se cred mai mari.

Cozmina Ilie-Preoteșcu

BALAMUC — termenul este dat de un renumit baron francez, pe nume Muc, ce obișnuia să țină

numeroase petreceri la curtea sa. Celebrele sale baluri au dus la apariția sintagmei *bal à muc* (= bal la Muc). Cu timpul, datorită „regulii minimului efort”, îndrăgită și adoptată de francezi, sintagma s-a sudat, formând un singur cuvânt: *balamuc*.

Baronul Muc era cunoscut și prin pasiunea sa de a invita oameni cât se poate de speciali la mesele sale. Astăzi, termenul denumește serate orgiastice la care ia parte un număr restrâns de persoane cu calități psihice deosebite.

Expresii:

> *balamucul mare te scapă de grija mică* (proverb românesc) = petrecerile cu mese copioase te scapă de grija de a-ți mai căuta ceva de mâncare;

> *balamuc de primăvară* = sindrofie în aer liber cu halate de casă purtate pe umeri.

Cozmina Ilie-Preoteșcu

CARACATIȚĂ — substantiv feminin, scriitoare de cărți de bucate. Cuvântul datează din vremea primei mișcări feministe din secolul X. Atunci, mii de femei au ieșit în stradă să protesteze împotriva discriminării la care erau supuse. Conducătoarea grupului a ținut un discurs în care a spus că și-ar dori să devină scriitoare, numai că nu are despre ce să scrie, pentru că e nevoită să stea toată ziua la bucatărie. Privind-o cu un aer plin de dispreț, soțul ei i-a strigat: „Tu să

te cari la cratiță!”. Bărbații au prins curaj și au început să strige cu toții „Cari la Cratiță”. De atunci, toată lumea a început s-o strige carilacrațiță. Dar femeia nu s-a lăsat. S-a gândit că dacă nu cunoaște altceva decât pereții bucătăriei, ar putea să scrie o carte despre mâncare. Așa a luat ființă prima carte de bucate. Iar cuvântul *carilacrațiță* a devenit, peste ani, *caracatiță*.

Expresii:

> *a face ochii cât caracatițele* = a-ți fi poftă de un anumit fel de mâncare;

> *a da caracatița cu cineva* = a desconsidera idealurile cuiva;

> *a prinde pe cineva cu caracatița vopsită* = a descoperi că cineva nu e mulțumit de condiția lui și că vrea să și-o schimbe.

Elise Wilk

Teorii. Ecuatii. Concluzii.

Este chiar interesant cum viața te joacă pe degete fără să știi. Vă mai amintiți de ea, Viața. Și dacă nu, uitați aici: <http://blog.360.yahoo.com/blog-tG1Ar2UzRLChztnein.z.zc-?cq=1&p=14#comments>.

Probabil că, presupun eu prin juxtapunerea unor idei mai vechi și a unor experiențe recente, omul e ca gelatina sau ca untul dezghețat în mâinile Ei. Și chiar dacă acesta (vorbesc de om) vrea să se opună, nu știe cum. Nici nu are de unde să știe.

Iubirea/dragostea/amorul. Sunt doar cuvinte. Dar ascund ceva vital, critic pentru viața unui individ. Sau cel puțin la mine așa e. La maneliști îngâmfați, cu mădu-larul mereu în gură, nu știu cum stă treaba. Orice om, fie el bărbat sau femeie, caută „drăgăstia”, sentimentul, starea aia de bucurie și extaz, jale și soare peste lună. Probabil, mai puțin categoria mai sus menționată + „pleiării”. Și când unul din aceste trei cuvinte ce au sub ele același concept lovește individul, acesta cade secerat. Ciudat e că-i și place. Un fel de Fait Clab. Iei bătaie pentru că vrei, și primești până și satisfacție. Se pare că toți suntem MASO-CHIȘTI. Vă dau un sfat atunci: aveți grijă data viitoare când strâmbați din nas la vederea unui fetiș. (La ăla cu mirositul încălțărilor strâmbați-vă cât vreți, că e pur și simplu ieșit prea mult din tiparele comunului, sau a unității mentale a omului. Ardeți-i pe rug! - Glumesc, desigur - Însă ați putea

s-o faceți...) Suntem și sadici de asemenea, căci ne facem jumătatea să sufere, câteodată, de ce să nu recunoaștem, voit. Sau dacă nu voit, îi lăsăm să sufere în continuare, deși le putem opri suferința cu un simplu gest sau cuvânt (sau succesiuni de cuvinte, numite propoziții). Deci suntem SADICI. Prin simplă aritmetică: Sadic + Masochist = **S&M addict**. Cu toții suntem. Toți cei care ne-am îndrăgostit, care am fost îndrăgostiți, care suntem îndrăgostiți, care iubim cu toate resursele și care ne vom îndrăgosti pe viitor. Să-ți faci jumătatea să sufere și jumătatea ta să te facă să suferi. Are logică teoria mea, nu?

Altă idee. Dragostea ce leagă două persoane, am ajuns să-mi dau seama, nu-i face pe aceștia siamezi, ci mai mult un soi ciudat de „cunoștințe intime”. Expresia matematică a unei relații amoroase e (cam) așa: iubit (sau iubită) = [(un fel de rudă * relație intimă + prieten apropiat/exigență) * iubire + comunicare - (neîncredere + îndoieli din relațiile precedente + melancolia relației + compromisuri)]/lipsa de comunicare; adaug: schimbările de stare și de personalitate bruște, sau line, pot fi adăugate în ecuație fie cu plus fie cu minus, cu un anumit procent, în prima paranteză rotundă, pentru că depinde de individ și diferă foarte mult de la caz la caz. Desigur, voi mai lucra la ea, fiindcă are destule lipsuri. Dar într-un final, sper că o voi perfecționa.

Și încă o idee, legată tot de relații. Ca două persoane să se iubească și să reușească să ducă relația până la capăt (aici numind moartea), trebuie ca fiecare mască/personalitate de stare a primului participant să placă/îndrăgească fiecare dintre măștile/personalitățile de stare ale celui de-al doilea

participant la relația de tip amoros. De exemplu, subiectul A are, să zicem, 3 stări ale personalității sale (deși în realitate sunt mult mai multe!), iar B, doar 2. Exemplul urmează după cele 2 puncte:

A1 trebuie să-l placă pe B1

A1 de asemenea trebuie să-l placă și pe B2

A2 trebuie să-l placă și pe B1 și pe B2

A3 la fel (B1, B2)

apoi plecând de la subiectul B spre A:

B1 trebuie să îl îndrăgească/placă pe A1

B1 trebuie să îl placă pe A2

B1 > A3

B2 > A1

B2 > A2

B2 > A3

Și dacă vă gândiți că personalitățile de stare și măștile sunt nenumărate, aceste combinații de plăcut/îndrăgit devin aproape imposibile.

Concluzie 1. Fără iubire nu putem trăi. E în natura noastră, că doar nu suntem gândaci de bucătărie.

Concluzie 2. Viața nu e o târfă, așa cum susțin mulți. De fapt, e chiar simpatică și are un simț al umorului grozav.

Concluzie finală. Eu am iubit. Eu iubesc. Eu voi iubi. Eu voi trăi iubind și voi muri la fel.

Sper că după ce ați citit acest text, vă simțiți cu doi milimetri mai deștepți. Sau măcar cu 3-4 milimetri mai edificați. Sau că ați rămas cu ceva. Sau că ați avut câteva momente de bucurie a cunoașterii. Sau a cunoașterii umorului. Sau că v-a plăcut măcar. Sau măcar un comment de genul: „Merge...”. Sau o vorbă bună la un prieten. Sau că l-ați citit, vă mulțumesc!

Valentin Biru

Vecinii

Între terorismul de bloc și nesimțirea la scară

Voi începe această disertație de la afirmația că *serviciile de informații s-au născut atunci când omul de peșteră a început să se intereseze ce face vecinul său*. Dacă i-a mai mâncat lupul vreun membru, dacă și-a redecorat peștera sau dacă nu vrea să îi fure ceva, de obicei nevasta. Atunci s-a produs iluminarea: ar fi mai bine să știe cât mai multe, să fie cât mai informat, pentru că informația este cea mai puternică armă (principiu care este mult mai vechi, se pare, decât apariția lui Homo Sapiens Sapiens).

Odată cu trecerea anilor și cu adăugarea straturilor cenușii pe creier, situația s-a schimbat dramatic. Trebuie să știi cât mai multe despre Celălalt, doar ca să ai ce să bârfești cu amicul tău.

Seară de vară. Mă întorceam dintr-o plimbare. Am amânat intrarea în vastele-mi apartamente, pentru a vedea un apus extraordinar. Stare de contemplație. Dar mă trezesc luat prin învăluire de o vecină... Nici nu am sesizat de unde a apărut. Pe aripile vântului. S-a așezat pe bancă lângă mine. Discuția a fost realmente utilă. Am aflat toată istoria blocului și a vecinilor de la Adam încoace: un domn care a locuit la parter, pe vremea răposatului, își bătea nevasta; o doamnă (probabil vrăjitoare) este suspectată de tot felul de afaceri, pentru că are foarte mulți bani. Plus multe, multe altele. La plecarea ei, mai privește apusul dacă poți! M-a cuprins o stare de neliniște și de frică demnă de un film al lui Hitchcock. Aveam impresia că peste tot sunt ochi care mă urmăresc.

Ca să îmi demonstrez că nu sunt paranoic am început să observ vecinii. Am întrebat și cunoștințele mele și, într-un final, am ajuns chiar la o clasificare: vecinul ascet, vecinul bază de date, vecinul șef de echipă și vecinul conspiraționist.

Prima categorie, cea a ascetului, nu impune nici o problemă. El caută doar neimplicarea în viața urbei sau a colocatarilor, tocmai pentru ruperea lanțului karmic. Nimeni nu îl vede, nimeni nu știe mai nimic despre el, iar pe seama lui se nasc adevărate legende.

De la următorul tip se face trecerea spre Absolut... orice. Ca profil, acest om trebuie să știe totul, este o bază de date ambulantă. Nimic nu îi scapă ochiului său vigilent, ascuns după ochelari.

Este așa de bine informat, că atunci când îți rătăcești cheile, poți merge foarte ușor să îl întrebi unde sunt, căci vei scuti niște timp. Participă la tot felul de întâlniri mondene cu alți compatrioți. Cu alte cuvinte, face schimb de informații cu alți agenți cu care întreține relații diplomatice, demne de miniștri de politică externă. Acest model este însă subordonat omului din umbră, un șef de echipă, independent, care, de multe ori, conduce orice ostilități între colocatari. Din păcate, nu există prea multe informații, pentru că se ferește să acționeze direct.

Ultimul este cauza directă a unei variațiuni pe teme de conspirație. Caracter persecutat de toți, vecinul conspiraționist este eternul nemulțumit. Nimeni nu știe ce vrea de la viață. Nici el măcar. În plus, suferă de o frică endemică. Astfel, ajunge să închidă ușile de la intrarea în bloc înainte de apusul soarelui. Intrarea fiind, presupun, ceva sfânt, pe care trebuie să îl protejeze de cei din exterior. Supraveghează, ascuns de după perdele, orice fir de praf care trece. Peste tot se mișcă nevăzut, neuzit, mereu în umbră. Nu știi de unde să îl aștepți. De cele mai multe ori te sperie așa de tare, încât nu mai știi pe unde să scapi. Din senin, apare cu indicații stresante, dar foarte importante, apoi se ascunde printre perdele.

Toți sunt de fapt o Axă a răului, elemente perturbatoare ale ordinii interioare a subiectului agresat. Dacă ne uităm mai atent, recunoaștem o organizare socială primitivă. Organizarea socială astfel constituită este, de fapt, baza statului actual. Dovadă și binecunoscuta emisiune de tv. în care se intervievează vecinii vedetelor pentru a se scoate în evidență genotipul individului. Și ce dacă e vedetă, om politic sau ins obișnuit — trebuie să existe secrete care să intereseze servicii secrete sau doar setea de bârfă a inșilor obișnuiți?! Trebuie și vom afla. Sloganul unei societăți libere, care, nu-i așa, are dreptul să se informeze! Nu mai avem nevoie de informatori cu nume de cod și cu dosare la Securitate! Sistemul este bine pus la punct și toți s-au specializat în ghicitul în gunoaije menajere — pungile sunt golite sistematic și analizate cu atenție. E drept, nu au la dispoziție laboratoare sofisticate, precum criminaliștii de prin filme, dar sunt specializați în supoziții. Și asta este cel mai important.

În rest, bine ați venit la noi, la bloc. Vă place? Vă invităm în minunata noastră comunitate!

Mircea Voicu

Sirocco

Țevi ruginite, kilometrice
 Cu pericol de incendiu...
 Un cadru nenatural pentru
 Activitatea hamsterilor...
 Eu oricum plec în deșert
 Să-mi caut restul de gânduri.
 Se ascund printre
 Operații aritmetice.
 Găsesc numai filme Röntgen
 Pe care le agăț cu nodul cravatei.
 Mă închid în cutia de conserve
 Și rescriu eticheta.

Mircea Voicu

unu...

din doi în doi,
 ca dintr-o clipă de tăcere-n sunet
 ne numărau zeii toamnei verzi
 și tot din doi în doi
 ne așezau sub avalanșă
 doar, doar ne-om îngheța iubirea!
 Din sute-n sute, din noi în voi,
 Cu gânduri răștesute
 Ne ocolim privirea...
 De ce ?
 De doi, în doi.

Aneta Cățean

Uite! Vezi?

Un nod. nodul piciorului.
 Se articulează încet, sub vene.
 Un oftat ce trădează
 suita de senzații
 ce par să mă trăiască.
 O privire, complice:
 Lasă-mă suspendată
 deasupra acestei clipe fotografice.

Apoi norii își pornesc
 iarăși navigarea...
 Mai nestatornice ca vântul,
 libelulele freamătă mărunț din aripi.

Camelia Budeanu

2 cugetări

Găsit, un câine intră în cușcă,
 Numai dacă e câine,
 Ci nu om.

Fiind un om, un om nu intră în cușcă,
 Fiindcă e om,
 Ci nu câine.

Ieri însă, un om a ieșit dintr-o cușcă,
 Plângând cu lacrimi de câine,
 Ca un om.

1. Astfel un câine e om.
2. Astfel un om e câine.

Vlad Drăgoi

Jocul lemnului

Și norii mai se uită în jos
 Să vadă cum lemnele se bat,
 Aidoma unor pietre de metal,
 Ruginite pe la colțurile pământii,
 Înnegrite de veacuri prea scurte,
 Mult prea scurte pentru a fi veacuri
 Și mult prea veacuri pentru a fi scurte...
 Secunde negândite, irosite pe degeaba parcă,
 Cu miros ars de aer ars în cuptoare tragic de reci,
 În van, totul. Van - un cuvânt aproape interesant...

Vlad Drăgoi

Chemarea unui zeu oarecare

Vino să bem un pahar,
De sticlă, de alcool aproape pur,
O, zeu al... am uitat al cui.

Vlad Drăgoi

Balanțele de după colț

Prietenul meu,
Omul,
Arunca fără să știe,
Știind că aruncă,
Monede
Într-o pălărie,
Neagră,
De pe trotuarul
Gri,
A unui cerșetor
Verde.

Ridica ochii,
Îl usturau de la soare,
Și soarele tăcea usturând.

După o mie de ani
Și-o zi,
Plecă ochii către un cerșetor
La fel de verde,
De pe un trotuar la fel de gri,
Fără nici o pălărie neagră însă.

Vlad Drăgoi

JURĂMÂNT

Soldatul a depus jurământul alfabetizării întârziate a craniului sufletesc
Gulerul verde atrage atenția părinților emoționați pe patul de pușcă
Unul cu epoleții veterani de război vorbește în față o prefață cu drept de autor
Până când și omizile din copacii comerciali critică lipsa desenului tehnic de pe bocancii severi
Pipernicitului, ăla bronzat în palmă, îi zvâcnește un glonte în nervul din țevă
Și toată transpirația spiritului capătă conotații, trans... până la urmă ...parentă...
Specialiștii în detonări de rușine lipsesc de la sânul genetic pentru intonarea imnului național
Unuia îi sună mobilul în pântec, apoi clarifică cum că primește ordin superior
Să fie politicos în politică și votat în devotament
Cu câteva kilograme în plus să digere erotismul decapitat
Că nimeni nu-și dă interesul să latre leit ca un câine când i se pune lanțul la gât
Desigur, și o botniță capitalistă între picioare.

Coralia Adriana Benescu

ECOUC

Cui să împart ce mi-a rămas, măruntaie de răni,
Un paloș lipit de obraz, o adiere de cântec
O arșiță de otravă pe buze, în ochi, putrezi măslini,
Ultima floare de ceară răstignită pe crucea din pântec,

Greieri săraci în nopți cu vers înspicate
Cea mai curată talpă, să-mi semeni la mers
Îți dăruiesc coralii ce mi-au zidit palate
Și arborele zodiei din care m-am cules,

Coloana infinită, coasta din cerul gurii
Visul neîmplinit din calendarul nou
Și palma grea de aur ce-mi poleise nuri
Toate sunt pentru alții, eu am rămas ecou.

Coralia Adriana Benescu

Grigore Cugler

Drumul Dragostei

Dirijabilul descreștea depărtându-se. Distanța de la depozitul de demaraj devenea deosebit de demonstrativă. Damian domina. De când dorea dânsul deplasări diabolice! Dogoreala dumnezeiască daurea deșertul dedesubtul dirijabilului, de asemenea deasupra dânsului. De-abia deosebeai dumbrăvi, dealuri, domiciliu, departamente depărtându-se domol. Dornic de distracții deosebite Damian desfăcu dușumeaua, destupă damigeana, dăruind dușuri delicioase domnilor de dedesubt.

De-a dreapta dânsului două domnișoare dormitau dulce deasupra divanului demodat. Damian demonstrativ depăna din degete.

Deodată Domnișoara din dreapta dărdăi decis din dinți. Damian dete dolmanul Domnișoarei.

— Domnule, declară dânsa, dărdăi de durere. Dorințele divine depășesc demnitatea.

— Domnișoară, Dumnezeu dădu dobitoacelor două dorinți: dorința dragostei...

— Destul, destul, declară duduia. Devin damnată, divaghez. Dumneata domini duhul, devii deosebit de dulce. Decide-te, devino domnul, domnitorul!

— Duduie, debită Damian, declarația dumitale derivă din diferența de densitate, din dezagregarea dessou-urilor dermice, din dificultatea de digestiune, din dezorientarea diferitelor descernă-minte. Dacă descinși din dirijabil dorințele dumitale dăinuiesc, dau două dineuri de duble dimensiuni.

— Disprețuiesc demersurile dăunătoare dragostei, domnule.

— De asemenea, duduie. Dă-mi dar denumirea dumitale.

— Dorinel, dar dumneata?

— Damian.

— Damienică dragă!

— Dorinel divin!

Damian, damblagiu, dospește două dubii. Dorinel dorește a deveni de-a binelea doamna Damian? Dar dacă doar drumul dă domnișoarei dorinți de depravare? Dozarea deciziunii devine de dorit.

Două decenii decurseră domol. Damian disprețuiește duplicitatea. Diplomat, decent, demn, direcția drept domnișoara Dorinel.

— Duduie, doresc declarația definitivă. Dezmințiți depoziția dumneavoastră din deceniul dispărut?

— Dar deloc, domnule.

— Dezavuați deciziunea de a deveni doamna Damian?

— Dimpotrivă, domnule.

Damian demonstrează drepturile de dominator despot, detalie decent dovada dominațiunii dumnealui, dete drumul doleanțelor, dezvălui detrimentele decizând:

—Duduie, dacă dumneata dorești dragoste, dă-mi dovada durabilității declarațiilor dumitale.

— Dovedesc dezinteresat.

— Departe de dirijabil, dedesubt, dormitează Durazzo, depozit de dulăi delicioși. Dându-ne drumul descindem după dorință direct de-a dreapta Domului. Duminică desăvârșim dispozițiunile destinului. Dacă decizi dimpotrivă, durere diluviană!, descind desfăcut de duplicatul divin, dau drumul deosebit de dolent, dureros dezmoștenit, dorind dematerializarea.

Duduia duduie dulce: „Descind după dumneata, da, desigur, dervișule, delfinule dorit!”

Dirijabilul descărcat de două dificultăți, dodelinează. Damian, Dorinel, descind duelând divinitățile deșertului de dedesubt, ducând drept dar dorința donată de destin: deasupra dulceață, dedesubt drojdie. Distanța de 2000 de duzini de decimetri descrește, descrește, dispăre. Deodată două detunături: dum!! dum!! Depuși discret după dorință, diagonal deasupra domiciliului dumnezeesc.

Damian despocat delirează. Dorinel dărăpănată desface degetele degerate. Dragostea, dragon divinizat, demență dilatorie, domină.

DIN SCOICI

Discipolul întârzie...: *Am pierdut două trolee...*

Prof.: *Așa mari să le pierzi... Înțeleg să pierzi un ac!*

Prof.: *Pentru a-și perfecționa tehnica pianistică, Schumann...*

Discipol: *Își taie unghiile!*

Prof.: *Când se asociază radiația solară cu valurile ce iese?*

Discipol: *Nămol!*

Prof.: *Dați exemple de monumente ale naturii; de exemplu, arbori legați de evenimente sau de personalități...*

Discipol: *Cireșul lui Creangă!*

Discipoli: *Scriem?*

Prof.: *Nu, croșetați!*

Prof.: *... Păi ce scrie la sfârșitul romanului?*

Discipol: *Codul de bare...*

Prof.: *Aleksandri a compus pastelurile... când?*

Discipol: *Iarna!*

Prof.: *... în jur, în jurul...*

Discipol: *Nu mai înjurați!*

Prof.: *Cartagina e înfrântă în bătălia de la Zama... vedeți să nu scrieți Ciorba...*

Prof.: *Itu, măgarule, tu n-ai dat lucrare! Ba da. Scuzați „n-ai dat”, în rest totul e valabil!*

Prof.: *... Mi-ar părea rău de tine, că altfel pari băiat frumos... și călare și pe jos!*

Prof.: *Gata, țateilor! Ați mâncat urzici azi?!*

Prof.: *... două categorii sociale fundamentale... aveți grijă cum prescurtați!*

Prof.: *Pe d-voastră paradoxurile vă amuză? vă gădilă așa un pic? Pe cortex vreau să zic...*

Prof.: *Cârpa asta cum e? Prietenoasă ?*

Prof.: *O zeiță s-a uitat în direcția unui muritor într-o zi când îi stătea părul mai bine...*

Prof.: *Echivalentul feminin al satirilor erau nimfele, după care alergau toată ziua. Știi de ce, nu? Ca să le prindă, jucau v-ați-ascunselea.*

Prof.: *Oedip nu a înfruntat destinul... Dacă destinul i-ar fi spus „Oedip, tu nu poți să joci decât în divizia B”, și el s-ar fi încăpățânat să joace în divizia A, atunci ar fi înfruntat destinul.*

Prof.: *Măștile actorilor din tragedii erau cam mari... Aștia aveau capul mare, îmi pare rău să v-o spun...*

Discipol: *Ahile îl trânteste pe Hector prin noroi...*

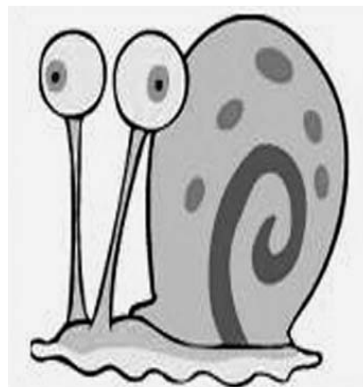
Prof.: *Da' ce, plouase?*

Prof.: *Dacă mai aveți agrafe de prins în părul lucrării...*

© Era un melc în spital, bandajat până la refuz în ghips. Alt melc îl întreabă:

— Dar ce-ai pățit, frățioare, de arăți în halul ăsta?

— Păi să vezi... Goneam eu într-o zi prin pădure, printre copaci, goneam, goneam... și deodată mi-a crescut o ciupercă-n față!

© Trei schelete mergeau pe stradă. Primul îi spune celui de-al doilea:

— Ooo, dar văd că te ții bine!

— Am murit în '76, calciu, magneziu, oase tari... Dar și tu arăți foarte bine!

— Eu am murit în '86, calciu, magneziu, viață bună, oase tari.

La un moment dat cei doi se adresează celui de-al treilea schelet:

— Dar nici tu nu arăți rău..., tu când ai murit?

— Eu nu am murit, sunt student, mă duc la cursuri...

Cârțițe și mafioți

Cine-și mai aduce aminte de filmele cu mafioți de prin anii '70-'80 și început de '90, pe care diverse teorii de specialitate, criterii aferente, și un public lipsit de viziuni alterate le-au împins (pe bună dreptate, și pe un merit aidoma) către culmi de la 8 stele în sus? De la clasicul și incisivul *Naș* al lui Coppola, și de la mai puțin subtilul, dar sângerosul *Scarface* al lui DePalma, până la *Băieții buni* și *Casino*-ul lui Scorsese, toate sunt pietre de hotar a căror greutate apasă parcă din ce în ce mai calitativ umerii cinefililor de oriunde. Mai nou — cu excepții de căutat numai în carul cu fân însă — se pare că și tinerii răsăriți de după (și puțin înainte de) '89 încep să prindă gustul genului... un lucru încurajator, având în vedere tendința recentă spre diversele involuții ale noului aparent (abundența de soap-operas, un fast-food nation comercial — culinar și nu numai, culte nespălate etc.).

Așadar... în speranța că primele cuvinte din articol au fost retorice cu bun folos, să trecem la ce ne doare, sau ce nu ne doare și ar cam trebui să ne doară... în sensul bun însă. *The Departed* — ultimul film cu găselnițe interlope al lui Martin Scorsese, un inițiat al genului (*Taxi Driver*, *Raging Bull*, *Casino*), proaspăt ieșit în toamna anului trecut, a avut de-a face cu ale succesului cam încă dinaintea premierelor oficiale... Pentru că atunci când spui Scorsese, spui un trecut regizoral (și nu numai) cel

puțin prolific la modul cel mai selectiv, și cel mult... ei bine, asta încă rămâne la latitudinea timpului. Zarurile încă n-au căzut pe partea necâștigătoare pentru bătrânul ăsta. *The Departed*... sau *Cârțița*, cum obișnuiesc românii a alinta titlurile puțin ambigue, poate fi pus lesne printre hiturile deceniului, figurând la categoria „Străzi și șmenuri”.

Exact... portretizare (aproape) perfectă a vieții de stradă și a condiției de mahala, îmbibată exemplar cu ceva tehnică polițienească justă și mai puțin justă... plus manevrele sublimе aferente (îmbârligăciuni birocratice, infiltrări reciproce, chestii de genu'...). Ca să fim și mai la obiect, plotul în general iese din tiparele tipizate ale genului, asta grație unui scenariu de primă mână plus o tehnică regizorală asemenea... Plotul? Doi inși (Leo DiCaprio și Matt Damon) de pe baricade opuse ale legii se infiltrează, „undercover”, fiecare pe domeniul celuilalt, dar odată ce primele

zvонuri deconspirative încep a circula, așa începe și sângele să curgă, mai ceva ca într-un abator sovietic. În fine, ulterior, cele două cârțițe, sau „moles”, pe limba natală, sunt trimise „una după alta”, dacă e s-o ținem pe linia genurilor... Finalul (și ceva detalii vitale) nu vi-l spun, că încă n-am acte de „spoiler”, dar recomand filmul oricui are ceva afinități pentru manevre majore și subtile într-ale răsturnărilor de

situație, și în general îl recomand oricui vrea să aibă parte de niște senzații cinefile de mâna întâi... ca să nu zic de nota 10 (încă se mai dau note, și, până se limpezesc apele definitiv, trebuie să păstrez o doză benignă de imparțialitate... dar așa între noi, i-aș da un 9.2... uite că și rimează). Aș mai adăuga, așa... pentru plăcerea fanilor declarați, că leader-ul mafiot e jucat magistral de Jack Nicholson, veteran în meseria de după cameră.

La urma urmei, tot ce ne-a rămas de făcut, nouă, studenților loviți financiar, este să punem mâna pe orice copie pirat a filmului, să-i lăsăm pe cei cu dare de mână să umple sălile cinematografelor, și să aplaudăm reușita de 4 Oscaruri câștigate (inclusiv premiul pentru cel mai bun regizor). Concluzia... filmul merită văzut. De ce? Pentru că pur și simplu merită... vorba reclamei.

Vlad Drăgoi

În balans

Doi pe un balansoar este o piesă ce a figurat în mod constant și generos pe afișele teatrelor naționale, fapt datorat probabil temei abordate, ce îi preocupă și îi macină involuntar pe locatarii acestei planete. Nimeni alta decât dragostea este dezbătută prin replici și scene, însă, în final, cuvântul „a dăru” își va impune demnitatea.

Piesa, în regia Elenei Manoliu, este adaptată după textul lui William Gibson, nominalizat la Premiul Tony, montat mai întâi pe Broadway, în premieră absolută cu Henry Fonda și Anne Bancroft și jucat pe scena Teatrului *Sică Alexandrescu* din Brașov, într-o primă versiune, în 1966.

În vizor avem un cuplu, în cadrul căruia partenerii își măsoară resursele individuale pentru a rezista singurătății, prin afiliere. Dar relația este una nesigură, atâta timp cât trecutul scârțâie și se jeluiește, iar viitorul mai poate schimba oricând ceva în mersul lucrurilor, din cauza metehnelor psihologice ale celor implicați și a deciziilor aferente.

Ceea ce îi aduce pe protagoniști, Jerry (**Radu Negoescu**) și Gittel (**Elena Manoliu**) împreună, este, în mod evident, singurătatea. Jerry își dorește măcar o singură zi pe an să nu fie singur, de ziua lui, și o sună pe Gittel, înaintând pretextul „pârlitului de răcitor” deținut de ea, pe care ar dori să-l vadă. Asta bineînțeles doar în primă fază, căci adevărul este destul de prompt servit cu ironie: Gittel apare ca alternativă pentru vocea robotului telefonic. Pe parcurs, lucrurile se înfățișează cât mai sincer și natural: „Tu ești singură, eu sunt singur. Suntem două

pustiuri. Ce-ar fi să fim două pustiuri împreună?”. În cele din urmă, ei dau curs chemării, intrând împreună într-un joc al pomenilor și al dăruirilor.

Aici intervin traumele și neajunsurile personale ale fiecăruia, dorința de a se ajuta unul pe altul, de a se restabili, îngriji și încuraja reciproc, dar totodată apar reproșurile, fuga de

propriile probleme. Gittel, „micuța mahalagioaică”, se desconsideră, renunță la o viață pe care doar practica-re-a dansului i-o poate împlini, mințind că nu are nevoie de nimeni, că se descurcă și singură. Totodată, ea suferă de ulcer duodenal, iar Jerry joacă rolul „surorii de caritate”, rugând-o să accepte că are nevoie de mâna lui întinsă, nu fără a beneficia și el prin aceasta de un „rost” pe lume, întrucât marea lui meteahnă este lipsa încrederii în sine, dublată de o formă de lașitate care nu-i permite să se retragă din epuizantul său maraton interior.

Deși piesa aduce în scenă doar doi actori, două personaje în carne și oase, între aceste două figuri se interpune mereu prezența stăruitoare a soției lui Jerry, Tess (divorțul lor fiind în curs) și a tatălui ei, care le erodează relația și în final demască sentimentele lui incomplete, neputința dăruirii totale. În raiul protagoniștilor, „telefonul-șarpe” îi smulge lui Jerry niște cuvinte care îl dau de gol: „Știi ceva? Ia mai ia-ți tu mâna de pe inima mea!”. Iată că, deși Jerry a plecat din Omaha-Nebraska și susține că „trecutul e mort, e îngropat, închis cu șapte lacăte”, el se simte ținut încă prin jurământul pe care a apucat să-l facă.

În urma momentelor tensionate, în care cei doi își aruncă violent reproșuri, realizează cu durere că sunt niște persoane trunchiate. Gittel nu poate să cadă de două ori pe an bolnavă pentru a-l câștiga total pe Jerry, dar nici de cealaltă parte nu lipsesc primejdiile, întrucât acesta, înșelat o dată, se simte amenințat și o „atacă” pe „biata ingenuă căzută din lună”, ironic cu „păcatele tinereții și ale prezentului” ei.

În final, Jerry admite că „o jumătate de om e o escrocherie”, iar Gittel se confruntă cu o schimbare și cu un impuls.

Pentru a putea savura toate apelativele, replicile consistente, fie ele dureroase sau teribil de amuzante (din plin), gesturile, atmosfera apropiată (mijlocită de Sala Mică și de muzică), toate concurând la stângăcia apropierei și la țesătura de imagini amăgitoare ale iubirii și ale apartenenței, fiți pe fază când se mai anunță spectacolul.

6 2 9 0 8 - o să vedeți că de aici pornește povestea.

Elena Pașca

Eu, cititorul

Ne-am întrebat cu voce tare, doar-doar ne-or răspunde și alții, ce înseamnă lectura și cum se prezintă ea în relație cu diverse individualități. Altfel spus, cum percepe fiecare experiența lecturii, ce semnificații și ce consecințe se nasc din contactul cu obiectul altădată sacru, cartea. Am notat câteva păreri emise în jurul întrebărilor „ce”, „cum” și „de ce” citim. Fiecare are așteptările sale, dar fiecare resimte nevoia de a se întoarce și de a da pagina.

„La mine, pasiunea pentru lectură a apărut destul de târziu... Am fost o zvăpăiată, nu am avut «timp» (de fapt, starea de spirit) pentru citit. În liceu, din lista mărișoară de bibliografie pe care profesorul de română a insistat să o citim, mi-am ales bineînțeles doar ce suna interesant... (ce urât acest criteriu, cititul după ureche!). Dar important, cred, este faptul că am avut inițiativa să merg în bibliotecă, să-mi aleg cărți și să citesc.

Fără îndoială, cel mai greu de înghițit volum, care mă bântuie și azi, a fost *Amintirile unei fete cumini* de Simone de Beauvoir. Mi-a luat sigur mai mult de o lună să îl parcurg și eram atât de indignată de lipsa de acțiune care îl făcea atât de plictisitor! Iar *Agonie și extaz* a avut cel mai marcant efect, mi-a lăsat o anumită senzație de conștientizare a timpului care fuge pe lângă mine fără ca eu să pot face ceva constructiv. M-a făcut să vreau mai mult de la viață, de la mine. Și să citesc mai mult...

Nu pot să citesc în ritmul în care mi se recomandă cărțile, această sursă pare să nu se mai termine. Mi se întâmplă să mă blochez în bibliotecă, în fața rafturilor, fără să am vreo idee despre ce aș putea citi. **Sunt un cititor foarte dezorganizat**; sunt conștientă că am sărit peste multe, că am multe lacune. Mi-ar plăcea să facă cineva ordine în pofta mea de citit. Mă consolez că mai am mult timp înainte pentru lectură...” (Alexandra Sandu)

„Lectura conștientă ca pasiune a început cu o trezire la irealitate. Cartea a devenit o imensă metaforă; începând cu acest moment, am întors fiecare pagină și am parcurs fiecare rând pierzându-mă intenționat în ameteșorul dans alegoric al cuvintelor.

Magicianul de John Fowles a înrădăcinat în așteptările mele acea dorință de irealitate despre care vorbeam mai sus; o lume sugerată, nesigură, infinit de necunoscută, la care să pot accede prin simboluri și intuiții, iar ca scop ultim acea frumusețe subiectivă.

Îmi place proza deoarece curge și datorită filozofiei potențiale a unui roman (...).

Îmi permit o comparație în domeniul muzical, doar datorită plasticității și relevanței ei: Pink Floyd, unde instrumentalul creează acea atmosferă privilegiată, acea cunoaștere - alternativă și opțiune a irealității (celestă, ascendentă, dar ritmic ancorată în țărână) pe care o caut într-o carte.” (Delia Mihai)

„În lectură mă refugiez întotdeauna când nu vreau să fiu dezamăgită. Ceea ce citesc controlez, iar ceea ce controlez nu-mi poate face rău. Sunt cărți care pe moment mi s-au părut extraordinare, dar cărora le lipsește un «acel ceva» care să te facă să le citești și să le recitești, simțind de fiecare dată altă emoție. Am acest sentiment probabil din cauza faptului că nu citesc unele cărți până la sfârșit. Mă opresc exact când trebuie, cu câteva capitole înainte de final, numai bine cât să nu deduc deznoământul. De ce? Nu pentru că aș fi leneșă sau pentru că nu mi-ar plăcea cartea, ci dimpotrivă, pentru că îmi place prea mult! Nu vreau să mă despart de ea niciodată. Nu vreau să am sentimentul neputinței în fața ei, vreau să continui la infinit. **Dacă nu o finalizez, ea nu se sfârșește niciodată.**

Încă mai caut acea carte «Perfectă» (prea mult spus), care să provoace un «cutremur» în sufletul și în rațiunea mea. Oare există?

Nimeni nu mi-o poate recomanda, pentru că fiecare citește și vede lucrurile dintr-o altă perspectivă.

Soluția este să o caut eu, sau poate că, la momentul potrivit, mă va găsi ea pe mine...”

(Raluca Ioana Davidescu)

„Într-un rând am decis că trebuie să îmi fac o listă cu toate cărțile citite, de la titluri rezonante până la titluri ce par accidentale, din simplul motiv că mi se întâmplă să uit, și-ar fi păcat să omit totuși ceva. Pe deasupra, sper

că prea puțin din snobism, îmi crește inima direct proporțional cu lungimea listei.

Dacă ar trebui să-mi despic în două categorii generale cărțile citite, aş face-o după două tipuri de importanță: într-o oală ar intra «cap d-opere» ale autorilor cu prestigiu (alias Stendhal, Dostoievski, Tolstoi, Hugo, Fitzgerald, Hemingway, Lawrence etc.), iar în cealaltă cărțile populare (mediatizate prin ecranizări sau cele de care te izbești tot timpul în aluziile unora și altora) — menționez aici titlurile, care sunt mai cunoscute: *Zbor deasupra unui cuib de cuci*, *Pe aripile vântului*, *Frankenstein*, *Dama cu camelii* sau *Memoriile unei gheșe*; citite din curiozitatea inerentă renumelui lor.

În general, cred că mă încântă mai mult un «reality show» nuanțat pe hârtie, cu reflecții și întâmplări ce se pretează empatiei mele, decât o carte de literatură fantastică, înțesată de diversiuni care cer un

efort minimal de adaptare, lăsându-mi constant senzația că ceva îmi scapă din vedere.

În mod normal, nu obișnuiesc să recitesc. În același timp, nu țin minte să fi lăsat baltă cu brutalitate o carte începută (poate mint).

Cred că persistența cititului se explică prin delectare. Caut, pe lângă meditații profunde, fraze care să mă facă să jubilez sau să plâng, un stil surprinzător care să mă antreneze în emoții și impresii marcante. Fie că este vorba de cărți hipnotizante sau cu plictis, rămân cu o senzație de înnoire cel puțin difuză, cu acumularea reconfortantă a unei idei în plus.

Ca fapt divers, îmi plac mult comparațiile reușite. Și să nu mai spun că ador subtilitățile, construcțiile în care transpare de unde nu te aștepti o reluare conspirativă.”

(Camelia Budeanu)

„De la *Poveștile nemuritoare*, până la *Moromeții* din ce în ce mai descendenți, mi-aș da cu părerea despre *Martin Eden*, al eternului Jack. Asta a fost printr-a 11-a... acum multe sute de ani, pe când peștii aveau biciclete, și *Cel mai iubit dintre pământeni* era (fanatic poate) lectură obligatorie în liceele cu toalete sexiste. În esență mi-a plăcut... pot chiar să spun că, la un moment dat, nu mai lăsam cartea

din mână, oricât de roșii îmi erau ochii deja înroșiți rău de somn. Ba chiar m-am cutremurat puțin la scena primă a sărutului... Pe urmă am asistat neputincios la diversele destrămări mai mult sau mai puțin subtile, ce se perindau ca două dame de companie în sepia.

Cam în același timp, *M-am hotărât să devin prost* al lui Martin Page a dat lovitura, neștiind că eram încă într-o fază naiv de experimentală, sincronizată totuși la fix. Martin Page a avut tupeul să păstreze ingredientul magic abia pentru sfârșitul slab previzibil, dar cam moale pentru unul ca mine, care-și imaginează scenarii lynchiene, inspirate din materiale de genu'. Când zic moale, rog a se citi «original la modul perfectibil», pentru că nici alte cărți nu m-au făcut să tresar cu mâna la gură, uitând totodată de oul care fierbea de vreo două ore în ibric. Ce să mai spun de *Procesul* lui Kafka, pe care, recunosc, l-am citit forțat, și chiar dacă nu l-aș fi citit forțat, de înțeles tot forțat l-am înțeles. Păcat de amenda primită de la bibliotecă.

Altădată o să mă rezum la nostalgica lectură pe closet, cu volumele ante-decembriste din dotare ale lu' tata, și poate din când în când, câte un vers de Crețan.”

(Faun Dumitru)

„**Ca cititoare, sunt lacomă.** Foarte rar reușesc să mă despart de o carte bună fără s-o fi citit din scoarță-n scoarță, pe nerăsuflăte. Pentru asta renunț la somn cu cea mai mare plăcere. Uitându-mă în urmă, sunt sigură că nu aş fi cine sunt azi fără cărțile pe care le-am citit. Toate trăsăturile personajelor au contribuit la asamblarea sistemului meu de valori ca piesele unui puzzle. Niciodată nu am închis o carte fără să învăț ceva din

ea. Fiecare carte are mesajul ei și pentru mine este o plăcere să-l descifrez și să-l trec prin filtrul rațiunii, să descopăr perla, sămânța de înțelepciune.

Cu fiecare carte pe care o citesc, privirea îmi devine mai cuprinzătoare. E ca și când aș fi trăit sute de vieți fără să mor nici măcar o dată. Cărțile, și nu altceva, m-au ajutat să-mi trăiesc viața cât mai lucid și mai puternic cu putință. Cărțile vorbesc despre viață, iar eu am decis să le ascult.”

(Laura Mitrea)

„Mai aproape de nivelul meu de înțelegere sunt acele cărți în care autorul asistă parcă la transformarea persoanei care citește, oferind sugestii, învățături, ce vizează evoluția cititorului. De asemenea, **prefer cărțile care mă mobilizează și mă motivează, ajutându-mă să «am» cunoaștere și să știu ce să fac cu ea.**

Îmi place să citesc scrieri cu caracter confesiv, cărți în care autorul folosește persoana I, transmițând parcă sinceritate și apropiere de dincolo de pagini.

Dacă suntem ceea ce gândim, atunci contactele pe care le avem, cărțile pe care le citim și care devin după un timp parte din noi, au o însemnătate extraordinară.”

(Delia Bucoiu)

„Dacă m-ar fi întrebat cineva prin clasa I de ce citesc, aș fi răspuns «pentru că primesc o recompensă de la mama». Abia în clasa a IX-a am descoperit plăcerea cititului, când am citit «altceva». **Nu auzisem niciodată de Cărtărescu. Îl credeam decedat.** Am citit *Mendibilul* cu o uimire nemaipomenită. La început am crezut că e o ciudățenie și că scriitorul e nebun. Mare greșală. Pe parcurs am înțeles și am rămas

plăcut impresionată.”

(Ioana Mihalcea)

„Cititul este pentru intelect, cred cu tărie acest lucru, ceea ce gimnastica reprezintă pentru corp.

Dacă pentru Borges biblioteca era Paradisul, atunci noi, cititorii, încercăm să coborâm Edenul pe pământ.

Relația mea cu cartea, cu actul lecturii, este permanentă și specială. **Fiecare rând trebuie citit astfel încât mâine să nu am ce-mi reproșa.**

Cuvântul clădește și reclădește, cuvântul declanșează marea poveste a lumii. Iar **lectura devine un act de finisare a ființei umane.**”

(Anca Pop)

În mod normal, motivarea practicării actului lecturii se încadrează în tiparele celor mai înclăștinate clișee. Fără să ne dăm seama, sau din comoditate și din lipsă de experiență, preluăm veșnicile formulări cu privire la beneficiile lecturii. Vezi în acest sens exasperantele «cărți citite de plăcere, care te ajută să te relaxezi — să uiți de grijile cotidiene — să evadezi — să visezi — să înveți — să te hrănești — să respiri — să acumulezi cunoștințe — să-ți dezvolți personalitatea și nivelul de cultură — să îți îmbogățești vocabularul — să cunoști alte lumi», sau și mai rău,

«cititul din obligație». Nu că n-ar avea oamenii dreptate exprimându-se în aceste sensuri, dar se pot încerca și niște variante ușor particularizate, individualizate; cum ar fi: «necesitate — regăsire — identificare — pierdere de sine — concordanță — împlinire — experiență — dezvoltare psihică și educațională — descoperire — dezvăluirea unui mister — schimbarea percepțiilor — reevaluarea alegerilor — antren — depășire — expansiune — progres — oprirea timpului în loc — curiozitatea continuă — libertate — învătăre nerigidă — pasiune — joc — univers compensatoriu — desfătare — haz-de-necaz — irealitate — convertire — vizualizare...» Ei bine, poate că pe ici, pe colo, au mai scăpat cuvinte vinovate de uzură și le-am luat de gingașe, dar important este să ne căutăm tot timpul resursele de energie ca să fim ingenioși, să anticipăm cu o lungime de undă bagajul ideatic-conceptual dolofănel pe care-l vom acumula pe parcurs.

Ca să citim în final tot o reflecție, ne rezumăm la a accepta un adevăr pe care sunteți liberi să-l demonstrați: „calitatea de cititor e ca o binecuvântare gratuită pe care fiecare om mișcat de interesul pentru cunoaștere și-o oferă.”

(Daniela Spânu)

(E.P.)

În atenția colaboratorilor!

Până în data de 15 iulie 2007, puteți trimite pe adresa revistei
redacție_zoomzet@yahoo.com

orice tip de material pe care
 îl considerați apt pentru înrolare.

Pentru a descoperi direcția prestațiilor pe care
le așteptăm (gen text ficțional, poezie, recenzie,
cronică de teatru/film, eseu etc), consultați
cuprinsul-sumar și cuprinsul revistei.

MENȚIUNE: Nu omiteți diacriticele!

*Ancheta din numărul următor va fi bazată pe tema generică a **prejudecăților**. Ca să ne familiarizăm cu atitudinea voastră față de gândirea închistată în tipare nerumegate și îngurgitate, așteptăm răspunsuri edificatoare pe adresa redacției. Confirmați percepția pe care o aveți asupra prejudecăților umane — cât le practicați și cât vă înfurie? De asemenea, încercați să reperați o prejudecată flagrantă, pe care o considerați frunțasă în frecvență și nonsens (eventual să-i surprindeți manifestările).*

P.S.: Orice alte intervenții (parametrii de colaborare, întrebări) pot fi expediate pe aceeași adresă.

accesează
www.transilvaniaexpres.ro

e-divertisment
noutăți din showbiz

e-cultural
programul evenimentelor culturale din Brașov

concurs foto:
fotografii inedite din viața voastră

Găsește-ți prieteni pe forumul
Transilvania Expres

Informații exclusiv on-line

Sponsori:

Partener:

